

AKADEMIN FÖR HÄLSA OCH ARBETSLIV
Avdelningen för socialt arbete och kriminologi

Den normativa skolmördaren och den klandervärda terroristen

En jämförande kvalitativ innehållsanalys om dagspressens
konstruktioner av två gärningspersoner med olika etniska tillhörigheter

Caroline Nilsson
Malin Nilsson

2021

Examensarbete, Grundnivå (kandidatexamen), 15 hp
Kriminologi
Kandidatprogram i utredningskriminologi
Examensarbete för kandidatexamen i kriminologi

Handledare: Maja Lilja
Examinator: Kristina Jerre

Abstract

English title: The normative school murderer and the culpable terrorist - A comparative content analysis of the daily press' constructions of two culprits of different ethnicities.

The aim of this study was to compare the daily press' constructions of two culprits with diverse ethnicities, one Swedish and one Uzbek. When sampling for news articles, all usable ones that were published within a time span of seven days were included. The articles were studied through a qualitative content analysis. The main result was that the daily press consistently constructed the culprits in different ways, by focusing on the normality of the Swedish and on the alienation of the Uzbek. The result was analyzed using the theoretical perspective Orientalism as well as the concept pair of "Us" and "The others". A recurring conclusion was that the daily press presented the Swedish culprit in a pleasant way which could be understood as "Us" while the Uzbek culprit was described in negative manners, consistent with "The others". Altogether, ethnicity could be understood as a considerable factor in the daily press' constructions of these culprits.

Keywords: Ethnicity, Media, Daily press, "Us" and "The others", Qualitative content analysis

Sammanfattning

Denna studie syftade till att jämföra dagspressens konstruktioner av två gärningspersoner med olika etniska tillhörigheter, den ena svensk och den andra uzbekisk. Vid urvalet av tidningsartiklar inkluderades samtliga användbara artiklar som publicerats under en tidsperiod på sju dagar. Artiklarna studerades därefter genom en kvalitativ innehållsanalys. Av detta återfanns att dagspressen genomgående konstruerade gärningspersonerna på olikartade sätt med fokus på den svenska gärningspersonens normalitet och den uzbekiska gärningspersonens utifrånskap. Resultatet analyserades med hjälp av det teoretiska förhållningssättet Orientalismen och begreppsparen "Vi" och "De andra". En återkommande slutsats var att dagspressen rapporterade om den svenska gärningspersonen på ett tilltalande sätt vilket kunde uppfattas som "Vi" medan den uzbekiska gärningspersonen framställdes med en negativ betoning, förenligt med "De andra". Sammantaget kunde etnicitet förstås ha varit en betydande faktor vid dagspressens konstruktion av dessa gärningspersoner.

Nyckelord: Etnicitet, Media, Dagspress, Kvalitativ innehållsanalys, "Vi" och "De andra"

Förord

Först och främst riktas ett stort och varmt tack till Maja Lilja för ditt engagemang, stöd och vägledning under genomförandet av studien, något som i högsta grad bidragit till den slutgiltiga produkten. Dina reflektioner och återkopplingar har varit mycket värdefulla under hela arbetsprocessen.

Denna studie har genomförts av två skribenter gemensamt. Båda skribenterna har inkluderats i samtliga delar av studien och ansvarar således tillsammans för det innehåll som presenteras.

Innehållsförteckning

1. Inledning	1
1.1 Syfte och frågeställningar.....	2
1.2 Avgränsning	3
1.3 Beskrivning av de två fallen	3
1.3.1 Skolattacken i Trollhättan	3
1.3.2 Terrorrådet på Drottninggatan	4
1.4 Förklaring av begrepp	5
1.4.1 Etnicitet och etnisk tillhörighet	5
1.4.2 Media, nyhetsmedia och dagspress	6
1.5 Disposition.....	6
2. Tidigare forskning	7
2.1 Tillvägagångssätt för artikelurval.....	7
2.2 Etnicitet och brott i media	8
2.2.1 Internationella studier.....	8
2.2.2 Svenska studier.....	10
2.3 Etnicitet i media.....	12
2.3.1 Internationella studier.....	12
2.3.2 Svenska studier.....	13
2.4 Forskningsöversiktens koppling till föreliggande studie	14
3. Teori	16
3.1 Orientalism	16
3.2 “Vi” och “De andra”.....	17
3.3 Motivering till val av teori.....	18
3.4 Användning av teori	18

4. Metod	20
4.1 Tillvägagångssätt.....	20
4.1.1 Datainsamling.....	20
4.1.2 Analysmetod.....	22
4.2 Validitet och reliabilitet.....	24
4.3 Etiska ställningstaganden	26
5. Resultat och analys	28
5.1 Dagspressens framställningar av personliga egenskaper	28
5.2 Dagspressens framställningar av personernas bakgrundsförhållanden	30
5.2.1 Sociala sammanhang	30
5.2.2 Praktiska uppgifter	33
5.2.3 Normativitet kontra icke-normativitet.....	35
5.2.4 Tidigare beteenden och handlanden	37
5.3 Dagspressens framställningar av personernas värderingar	39
5.4 Slutsatser	41
6. Diskussion.....	45
6.1 Utvidgad diskussion av datamaterialet.....	45
6.2 Kritisk diskussion om studiens tillvägagångssätt.....	48
6.3 Förslag till vidare forskning	49
Referenslista	50
Datamaterial (tidningsartiklar)	53

Bilaga: Kodningsschema

1. Inledning

Media innehar en position som ger möjlighet att påverka hur aktuella ämnen resoneras kring. När media ramar in och presenterar ett ämne framhålls samtidigt vissa utvalda perspektiv och förslag på hur ämnet kan tolkas. Detta kan sätta agendan för hur mottagaren förstår ämnet och i förlängningen påverka såväl den allmänna opinionen som den politiska retoriken (Harris & Gruenewald, 2020, s. 453-454; Kearns, Betus & Lemieux, 2019, s. 987). Således finns det risk för att en snedvriden rapportering kan bidra till en felaktig verklighetsuppfattning hos såväl allmänhet som beslutsfattare och därmed innebära verkliga konsekvenser för de eventuella individer och grupper som ämnet berör (Kearns m.fl., 2019, s. 988).

Media är inte minst en central aktör när det kommer till konstruerande av föreställningar om etniska minoriteter (Figenschou, Beyer & Thorbjørnsrud, 2015, s. 66). Detta bland annat eftersom en betydande andel av befolkningen har begränsade erfarenheter av samspel med individer som ingår i dessa grupper. Därmed finns en bristande egen förståelse varpå information istället inhämtas från externa källor, såsom från media (Harris & Gruenewald, 2020, s. 453). Vidare har studier visat att media har en tendens att använda förenklade stereotypa beskrivningar i rapporteringen av etniska minoriteter (Figenschou m.fl., 2015, s. 66) vilka ofta framställer grupperna som kriminella, kulturella eller ekonomiska hot (Eberl, m.fl., 2018, s. 217). Det är således denna sorts stereotyper som ofta utgör grunden för förståelsen av de minoritetsgrupper som gestaltas, vilket i förlängningen kan forma åsikter och antaganden om bland annat dess klandervärdhet i brottsfrågor (Lee & Nguyen, 2015, s. 25).

Således verkar media kunna framställa individer från etniska minoriteter som brottsbenägna, vilket kan riskera att skapa ett intryck av att brottsbenägenhet karaktäriserar individer från den utpekade gruppen. Utifrån detta ämnar vi att jämföra hur media framställer gärningspersoner med olika etniska tillhörigheter. Detta för att stärka, alternativt utmana, befintlig forskning inom området. Vi har vidare valt att studera svenska fall i en nutida kontext, med syfte att bidra till förståelsen av hur media förhåller sig till brott och etnicitet.

Två fall har valts ut för studien; skolattacken i Trollhättan 2015 utförd av Anton Lundin Pettersson och terrordådet på Drottninggatan 2017 som genomfördes av Rakhmat Akilov. Den första av svenskt och den andra av uzbekiskt ursprung. Vi anser att dessa fall är någorlunda jämförbara utifrån att de har flera likheter. De är nära varandra i tid, båda gärningspersonerna agerade ensamma och båda kan antas ha utfört sina attacker utifrån avsikten att döda, svenskar i terrordådet (Stockholms Tingsrätt dom 2018-06-07 i mål nr B 4708-17, s. 9) och utifrån rasistisk selektering i skolattacken (Ahola, 2015). Skolattacken resulterade i tre döda, plus gärningspersonen själv, medan fem personer omkom på grund av terrordådet. Eftersom skolattacken utreddes som hatbrott medan terrordådet dömdes som terroristbrott, kan det påtalas att attentaten hade olika brottsrubriceringar och att jämförbarheten därmed kan ifrågasättas. Dock innebar Lundin Petterssons död att någon domstol aldrig bedömde huruvida det kunde anses utgöra terroristbrott eller inte, varför det är möjligt att brottsrubriceringen hade ändrats till detta om gärningspersonen överlevt (jfr Sarnecki & Carlsson, 2020, s. 552).

Att studera medias beskrivningar av gärningspersoner med olika etniska tillhörigheter kan bedömas vara kriminologiskt relevant dels på grund av studiens fokus på personer som begått brott och dels på grund av att media kan uppfattas konstruera sociala problem, vilket i förlängningen kan förväntas nå och påverka såväl allmänheten som kriminalpolitiken. Eftersom kriminalpolitiken tillsätter åtgärder efter antagna problembilder, vilka delvis kan förstås konstruerats av media, kan snedvridna mediala beskrivningar föranleda skeva kriminalpolitiska beslut. Likväl kan det bidra till att allmänheten får en felaktig uppfattning om relationen mellan etnicitet och brott. Därav kan det anses viktigt att belysa och medvetandegöra ifall media konstruerar skillnader mellan gärningspersoner på grund av dess etniska tillhörighet.

1.1 Syfte och frågeställningar

Syftet med studien är att jämföra dagspressens framställningar av gärningspersoner med olika etniska tillhörigheter genom att studera hur Lundin Pettersson och Akilov konstrueras som individer.

Frågeställningar:

- Vilka personliga egenskaper beskrivs gärningspersonerna med?
- Hur framställs gärningspersonernas bakgrundsförhållanden?
- Vilka värderingar porträtteras gärningspersonerna sympatisera med och hur beskrivs de engagera sig i dessa?

1.2 Avgränsning

Föreliggande studie kommer uteslutande att undersöka på vilket sätt individerna beskrivs i dagspressen. Ingen av frågeställningarna avser utgöra grund för att tolka vilka aspekter som antyds utgöra orsaker till att handlingarna inträffade. Denna avgränsning görs eftersom det antas föreligga svårigheter att identifiera vilka delar av framställningarna den enskilde reportern betraktar som orsaker. Beroende på betraktarens perspektiv kan mer eller mindre rimliga omständigheter antas orsaka en persons våldshandlingar. Därmed antas det få starkt spekulativa inslag att försöka tolka vilka omständigheter media verkar framhålla som orsaker till brotten.

1.3 Beskrivning av de två fallen

1.3.1 Skolattacken i Trollhättan

Klockan 10.06 den 22 oktober 2015 går Anton Lundin Pettersson, iklädd mask, lång svart rock och svärd, in på Kronans skola i Trollhättan. Efter att han marscherat genom skolans korridorer kommer han fram till skolcaféet där Rakimi¹ och Saad sitter. Lundin Pettersson tar fram svärdet och svingar det mot Rakimis huvud, varpå Rakimi faller till golvet. Därefter svingar Lundin Pettersson svärdet mot Saad. Svärdet träffar Saads arm och han flyr från platsen. Lundin Peterson hugger därefter svärdet två gånger i Rakimis rygg, varav det ena hugget svingas med en kraft så stark att det når hjärtområdet på Rakimi (Erlandsson, 2017, s. 13–15, 17).

Lundin Pettersson marscherar vidare genom skolans korridorer och möter elever, lärare och städerskor som han väljer att inte attackera. Istället fortsätter han mot skolbiblioteket som han går genom innan han tar trappan upp till andra våningen. I trappan står eleven Abdi och städerskan Lundmark. Lundin Peterson går rakt emot dem och hugger svärdet i Abdis mage medan Lundmark skonans och flyr från platsen (Erlandsson, 2017, s. 19, 23–24).

---

¹ Offrens namn är fingerade. Detta av hänsyn till den personliga integriteten.

Lundin Pettersson fortsätter att gå genom skolans korridorer. Han knackar, rycker och slår på dörrar som är låsta. Under sin framfart möter han två elever som han tillåter sig fotograferas tillsammans med. Efter att fotografiet tagits kommer läraren Zirak ut från ett av skolans klassrum. Han blir fundersam över den svartklädda mannen och försöker rycka av honom masken varpå Lundin Pettersson hugger sitt svärd i Ziraks mage. Eleverna och Zirak springer från platsen, jagade av den maskerade Lundin Pettersson. När han inte får tag på dem avbryts jakten varpå han återvänder till korridorerna för att fortsätta knacka på dörrarna till skolans klassrum. När en av klassrumsdörrarna öppnas av eleven Hanoush, hugger Lundin Pettersson sitt svärd i magen även på honom (Erlandsson, 2017, s. 24, 27-28).

Klockan 10.16, tio minuter efter att Lundin Pettersson klivit in på skolan i Trollhättan, fortsätter han sin färd tillbaka mot den trappa där han tidigare huggit ner Abdi. I trappan möter han två poliser som beordrar honom att släppa svärdet. Lundin Pettersson lyder inte utan svingar istället sitt svärd mot poliserna som i sin tur avlossar varsitt skott mot honom och han faller till marken (Erlandsson, 2017, s. 30–31). Lundin Pettersson avlider senare på sjukhus, skyldig till att ha dödat tre offer och fysiskt skadat två (jfr Erlandsson, 2017, s. 56).

1.3.2 Terrordådet på Drottninggatan

Vid lunchtid fredagen den 7 april 2017 beger sig Rakhmat Akilov till Stockholms centrum. I sin väska har han med sig en hemmagjord spränganordning, en kniv och en rånarluva. Efter att ha sökt en stund lyckas han strax innan klockan 14.49 tillgripa en tillfälligt obevakad lastbil. Till en början kör Akilov långsamt fram på Stockholms gator. Trots detta vidrörs flera objekt, bland annat en bil som förskjuts mot en husvägg och orsakar kroppsskada på en person som kläms mellan bilen och väggen. En annan person måste hoppa undan för lastbilen (Stockholms Tingsrätt dom 2018-06-07 i mål nr B 4708-17, s. 10-12).

När Akilov fyra minuter senare svänger in på Drottninggatan ökar han hastigheten. Akilov försöker väja för objekt som står i vägen för hans framfart, såsom betonglejon och parkbänkar. Detta lyckas dock inte fullt ut och åtminstone två betonglejon, vilka syftar till att utgöra trafik hinder, kastas iväg av lastbilens kraft och orsakar förstörelse. De människor som hamnar framför lastbilen ges däremot inte någon hänsyn och Akilov ändrar inte sin körbana för dem. Totalt utsätts 123 personer för livsfara varav fem avlider. Färden avslutas genom att Akilov tappar kontrollen över lastbilen och kraschar in i en betongpelare i Åhléns varuhus (Stockholms Tingsrätt dom 2018-06-07 i mål nr B 4708-17, s. 12-17).

Efter kraschen antänder Akilov den medtagna spränganordningen i hytten. Denna detonerar med höga smällar samt orsakar en brand, men skapar inte den explosion som avses. Däremot orsakar den en brand som skapar ytterligare materiell förstörelse (Stockholms Tingsrätt dom 2018-06-07 i mål nr B 4708-17, s. 16). Akilov flyr från platsen och tar sig med tåg och buss via Arlanda till Märsta där han grips klockan 19.55 samma dag (Divinyi, 2018).

1.4 Förklaring av begrepp

1.4.1 Etnicitet och etnisk tillhörighet

Diskrimineringsombudsmannen (2020) förklarar att *etnisk tillhörighet*, vilket vi uppfattar som en synonym till *etnicitet*, innebär att en person ingår i en grupp av individer som till exempel tillhör samma folkgrupp, har samma hudfärg, nationalitet och/eller kultur. Detta kan uppfattas som att etnicitet är ärftligt betingat.

Ett annat förhållningssätt till etnicitet är att det är en social konstruktion genom att det tilldelas individer och grupper av omgivningen. Denna tilldelning kan ske utifrån att en individ har en viss kultur, religion eller språk som förknippas med en viss etnicitet (Hübinette & Tigervall, 2009, s. 341). Dock medför inget av dessa attribut per automatik att en given etnicitet kommer att tilldelas. Att vara född i Sverige skapar exempelvis ingen automatiserad position av svenskhet. Inte heller skapar delaktighet i svenska kulturer eller svenska utseendedrag en naturlig bild av individen som svensk. Istället krävs att andra människor uppfattar och betraktar individen som svensk (Mattsson, 2005, s. 148). Således kan människor förstås definiera och kategorisera andra människor, vilket genererar i en tilldelad etnicitet (jfr Hübinette & Tigervall, 2009, s. 341; Mattsson, 2005, s. 148).

Som framgår ovan kan etnicitet betraktas såväl ärftligt som socialt konstruerat. I föreliggande studie läggs inga värderingar i vilket av dessa förhållningssätt som är mest korrekt. Däremot utgår studien från att Lundin Pettersson och Akilov betraktas tillhöra olika etniciteter. Detta på grund av att det för Lundin Pettersson inte återfinns några attribut som talar mot att omgivningen skulle förknippa honom med en svensk etnicitet medan det bedöms rimligt att Akilovs namn och utseende kan utgöra anledningar till att han betraktas tillhöra en icke-svensk etnicitet.

1.4.2 Media, nyhetsmedia och dagspress

Begreppet *media* definieras av Nationalencyklopedin (u.å.) som “kanaler för förmedling av information och underhållning”. I föreliggande studie hänvisar begreppet uteslutande till förmedling av information, eftersom vi avser att studera media som rapporterar om nyheter. Två begrepp som är mer specifika, vilka också används i studien, är *nyhetsmedia* och *dagspress*. Båda dessa utgör former av media som avser att sprida nyhetsinformation. Skillnaden är att dagspress uteslutande utgörs av tryckta tidningar medan nyhetsmedia är ett vidare begrepp som avhandlar alla utgivningsformer.

I föreliggande studie utgörs datamaterialet enbart av dagspress. Däremot förekommer också begreppen media och nyhetsmedia eftersom den tidigare forskning som används i studien har kommit att referera till dessa begrepp. Därigenom används samtliga begrepp som hänvisningar till spridning av nyhetsinformation.

1.5 Disposition

I detta första avsnitt har studien introducerats genom att beskriva syfte och frågeställningar samt grundläggande bakgrundsinformation. Nästkommande avsnitt behandlar tidigare forskning. Där presenteras studier som undersöker medias framställningar av etnicitet, framförallt i relation till brott. I det tredje avsnittet redovisas de teoretiska perspektiv som används för att analysera resultatet, vilket utgörs av Orientalismen och begreppsparat ”Vi” och ”De andra”. Därefter följer avsnitt fyra som redogör för studiens metodologiska tillvägagångssätt samt ett resonemang kring sanningsanspråk och etiska ställningstaganden. Studiens resultat med tillhörande analys presenteras sedan i avsnitt fem. Där redogörs, jämförs och tolkas det material som studerats utifrån teori och tidigare forskning med intentionen att besvara studiens syfte och frågeställningar. Slutligen avrundas studien med en diskussion i avsnitt sex. Detta inleds med en sammanfattning av resultatet. Därefter följer dels en utvidgad analytisk diskussion om dagspressens konstruktioner av gärningspersonerna och dels en självkritisk diskussion om studiens tillvägagångssätt. Avsnittet avslutas med förslag till vidare forskning.

2. Tidigare forskning

Detta avsnitt inleds med en systematisk beskrivning av tillvägagångssättet för inhämtning av vetenskapliga artiklar. Därefter följer en tematisk redogörelse av tidigare internationell och svensk forskning, dels avseende medias rapportering av relationen mellan etnicitet och brott och dels avseende hur media kommit att resonera kring etnicitet. Det andra området skiljer sig från det första genom att det behandlar hur media framställer etnicitet mer allmänt och inte nödvändigtvis just utifrån brott. Samtidigt som vissa av dessa studier påvisar att media förknippar brott och etnicitet, är studiernas syfte inte att belysa relationen mellan dessa aspekter.

2.1 Tillvägagångssätt för artikelurval

Sökningen av artiklar gjordes via Umeå Universitets databaser. Sökningarna filtrerades genom att endast visa artiklar som fanns tillgängliga i fulltext och som var referentgranskade. Vissa sökningar gav fler träffar än vad som kunde bearbetas. I dessa fall har de första 100 träffarna överblickats för en första bedömning om de skulle inkluderas i materialet. Detta ansågs tillräckligt då träffarna sorterades på relevans. Olika kombinationer av följande sökord användes: Rapportering, Media, Mediarapportering, Diskurs, Discourse, Etnicitet, Ethnicity, Migrant, Migration, Brott, Crime, Terror, Media, Media presentation och Sweden. Utöver dessa sökningar har några artiklar även hämtats från referenslistor. I tabell 1 presenteras de sökningar som resulterat i att artiklar har inkluderats i forskningsöversikten.

Urvalet av artiklar utfördes genom att i tre steg bedöma relevansen i förhållande till studiens syfte. Först bedömdes rubriken. De som verkade relevanta gick vidare till andra steget där sammanfattningen lästes igenom i sin helhet. Om studien fortfarande antogs vara relevant lästes hela artikeln för en sista relevansbedömning. Denna process resulterade i att 11 artiklar medtogs i forskningsöversikten (se tabell 1). Inkluderingskriteriet var att artiklarna skulle behandla medias framställning av frågor som berörde etnicitet. Följande artiklar exkluderades; studier på andra språk än svenska eller engelska, studier på specifikt sociala mediers framställningar samt studier som undersökte medias framställning av etnicitet utifrån ämnen som inte förknippas med brott, till exempel äldreomsorg, integration och visibilitet. Dock inkluderades artiklar som

mer allmänt behandlade relationen mellan medias framställningar och etnicitet, det vill säga som inte studerade ett icke-brottsrelevant fenomen ur perspektivet brott och etnicitet.

Tabell 1. Presentation av artikelsökning som resulterat i forskningsöversiktens utvalda artiklar

Sökord	Träffar	Första urval	Slutgiltigt urval
Media + Etnicitet	148	4	2
Media + Ethnicity + Crime	36 552	9	3
Media representation + Ethnicity + Crime + Sweden	1 114	6	4
(Från referenslistor)			2
Summa			11

2.2 Etnicitet och brott i media

2.2.1 Internationella studier

Harris och Gruenewald (2020) har genomfört en etnografisk innehållsanalys på 2 223 nyhetsartiklar avseende hur amerikansk nyhetsmedia beskriver kopplingen mellan brott och migranter. Resultatet påvisar att sex olika teman kan urskiljas; kriminogena narrativ, migranter som brottsoffer, papperslös migration som brott, migranternas civila och juridiska rättigheter, brottsminskande narrativ samt flyktingar från våldsamheter. Det kriminogena narrativet, som är det överlägset vanligaste temat, beskriver till exempel att migranter är mer brottsbenägna än andra och kopplar samman ökad migration med ökad brottslighet. Detta vägs upp genom det brottsminskande narrativet som innehåller motsatta beskrivningar. Dock finns stora skillnader i hur ofta dessa beskrivningar framställs då det kriminogena temat utgör det vanligaste förekommande medan det brottsminskande temat återfinns bland de två minst vanliga. Utifrån resultatet görs bland annat slutsatsen att nyhetsmedias beskrivningar troligtvis vidmakthåller negativa stereotyper och främjar såväl en åsikt hos allmänheten som en politisk retorik om att migration ökar brottsligheten i samhället (Harris & Gruenewald, 2020, s. 459-465).

Det finns ett flertal andra studier som också har undersökt förhållandet mellan etnicitet och brott i media. Exempelvis har några nordamerikanska studier undersökt hur terrorattentat och/eller våldshandlingar beskrivs av nyhetsmedier, varav studierna jämfört rapporteringen mellan muslimer och icke-muslimer (t.ex. Kanji, 2018; Kearns m.fl., 2019; Powell, 2011). Resultaten

visar samstämmigt att attentat som begåtts av en eller flera muslimska gärningspersoner såväl rapporteras om i större utsträckning som att språket har en mer negativ ton.

Såväl Kanji (2018) som Kearns m.fl. (2019) studerar medierapporteringen av ideologiska våldsdåd när gärningspersonen är muslim i jämförelse med när den inte är muslim. Den förstnämnda studien genomförs på 1 553 artiklar i en kanadensisk kontext och utifrån en kombinerad kvalitativ och kvantitativ ansats medan den sistnämnda studerar 136 amerikanska fall fördelade på 3 541 artiklar enbart utifrån kvantitativ metod. Båda påvisar att det finns stora och signifikanta skillnader avseende vilken uppmärksamhet händelsen får i media beroende på om gärningspersonen är muslim eller inte. Medan Kanji (2018, s. 4) kommer fram till att medierapporteringen är 150 % högre vid gärningar utförda av muslimska förövare i jämförelse med icke-muslimska, visar Kearns m.fl. (2019, s. 994) att skillnaden är 357 %. Vidare kommer Kearns m.fl. (2019, s. 996, 1002) fram till att gärningspersonens ursprung ger större utslag på medias rapporteringsfrekvens än hur många som omkommit av ett attentat.

Antalet artiklar antas vara betydande utifrån att rapporteringen har förmågan att bistå läsarna med att skapa en uppfattning av vad terrorism innebär. Detta gör att aspekter såsom att oproportionerligt ofta nämna en religion i sammanhanget kan skapa associationer mellan terrorism som fenomen och religionen i fråga (Kearns m.fl., 2019, s. 999). Kanji (2018, s. 8) framhåller att i och med att media skriver fler artiklar om muslimska gärningspersoner samtidigt som det är vanligare att gärningspersonen bakom ett attentat är icke-muslim, det vill säga att det rapporteras om muslimska gärningspersoner oproportionellt mycket, förvrängs verkligheten av rapporteringen som skapar en föreställning av att situationen är den motsatta.

Ett resultat som tyder på att muslimska gärningspersoner framställs mer negativt är att dessa benämns som terrorister i 23 gånger högre utsträckning än icke-muslimer (Kanji, 2018, s. 4). Rapporteringen av ett terrorattentat börjar redan i ett inledande skede benämna och associera gärningspersonen. En tidig fråga som uppstår är huruvida personen är muslim, vilket många gånger förutsätts i för tid ifall personen har ett namn som förknippas med geografiska områden som domineras av muslimer. Om denna identitet senare fastställs, framgår den uppgiften i samtliga följande rapporteringar (Powell, 2011, s. 97).

Powell (2011, s. 98-99) gör en innehållsanalys på 1 638 nyhetsartiklar avseende nyhetsrapporteringen av elva amerikanska terrorattacker mellan 2001 och 2010. Studien kommer fram till att medierna separerar gärningar av muslimer respektive icke-muslimer genom att använda något annorlunda begreppsapparater. Medan gärningar av muslimska

gärningspersoner ofta benämns som *terrorism*, betecknas gärningar av icke-muslimska amerikanska medborgare som *inhemsk terrorism*. Till detta tillkommer att den senare gruppen framställs som mindre hotfull. Till exempel beskrivs de oftare som intelligenta med förmåga att planera och som mentalt instabila samt att de oftare humaniseras genom att positioneras i ett socialt sammanhang eller genom att positiva egenskaper hos personen får en plats i rapporteringen. Detta samtidigt som den muslimska gruppen oftare porträtteras som arga och extremistiska samt att inga mänskliggörande egenskaper skildras (Powell, 2011, s. 98-99).

Därutöver beskrivs de så kallade inhemska terroristerna oftare ha personliga motiv såsom att de söker uppmärksamhet, vill sätta andra i skräck eller förmedla ett budskap. De framställs också oftare som ensamagerande varför hotet mot allmänheten också försvinner när de anhålls. Beskrivningen av de muslimska terroristernas motiv är oftare att de drivs av begär för hämnd, våld eller att döda, samt att de oftare ingår i en större grupp varför hotet inte försvinner även om individen gör det (Powell, 2011, s. 100). Detta främjar också en rädsla för den senare främmande, utländska gruppen terrorister. Samma rädsla antas inte finnas för den inhemska gruppen (Powell, 2011, s. 103) trots att denna dels är en integrerad del av det samhälle man lever i och dels är en mer vanligt förekommande gärningsperson (Kanji, 2018, s. 8).

Även Ahmed och Matthes (2017) har undersökt medias framställning av muslimer och islam. Genom en metaanalys av 345 akademiska studier i 39 olika länder har studien ämnat att undersöka medias roll i konstruktionen av muslimska och islamska identiteter. I studien argumenteras bland annat för att muslimer och islam ofta debatteras i media samt att dessa mediala debatter kommit att bli orientaliskt betingade. Därtill poängteras att det finns en samhällelig fientlighet mot muslimer och islam (Ahmed & Matthes, 2017, s. 220–221, 226).

Studiens resultat talar för att händelsen den 11 september utgjorde en pådrivande effekt till att media kommit att konstruera muslimska identiteter som ”De andra”. Efter den händelsen kunde en uppsättning mediala resonemang tydas konstruera muslimer och islam i tematiska mönster, vilka bland annat beskrevs inom ramen för terrorism, våld samt ortodoxi, varpå muslimer och islam framställs som hotfulla (Ahmed och Matthes, 2017, s. 235).

2.2.2 Svenska studier

Förhållandet mellan etnicitet och brott i media har även studerats i en svensk kontext. Bland annat har Reimers (2007) genomfört en kritisk diskursanalys på 250 svenska nyhetsartiklar med syfte att undersöka på vilket sätt dagspressen begripliggjorde det medialt uppmärksammade

hedersmordet på Fadime Sahindal. Resultatet visar att det dominanta förhållningssättet var att mordet utfördes på grund av att Fadimes far, som utförde gärningen, tillhörde en utländsk kultur som var annorlunda gentemot den svenska. Reimers framhåller att andra förhållningssätt varit möjliga men att detta perspektiv följer tidigare mönster för rapportering av migration i svensk media, vilken målar upp ett motsatsförhållande mellan svensk och utländsk kultur. Den svenska kulturen framställs som jämställd, fri, upplyst, modern och tolerant medan den utländska antas vara föråldrad, egenkär och legitimerar mäns våld mot kvinnor (Reimers, 2007, s. 239-240, 249-252).

Att medierapporteringen reducerar mordet på Fadime till endast en fråga om kultur och integration, när det rimligtvis närmast bör förklaras genom en kombination av ett flertal dimensioner, resonerar Reimers (2007, s. 249-252) för bland annat kunna resultera i förstärkta diskriminerande fördomar såsom att andra samhällen har undermåliga normer och värderingar. Detta kan antas rekonstruera den redan separerade diskursen om svensk respektive utländsk kultur som var befintlig redan innan mordet på Fadime.

Medierapporteringen av mordet på Fadime ingår också i Bredströms (2003) studie, där fallet utgör en av två studerade mediala debatter om brott mot kvinnor begångna av individer med utländsk bakgrund. Dessa mediala debatter var den första av två delar i studien. Syftet med denna del var att studera hur media resonerar kring brottsfall utförda av icke-svenska gärningspersoner. Den andra delen av studien utgjordes av kvalitativa intervjuer (Bredström, 2003, s. 79), vilket presenteras närmare nedan.

Vid analysen av de två mediala debatterna framkommer att media diskuterar gärningsmannens kultur, rötter och kollisioner med det svenska samhället som möjliga anledningar till att de studerade brotten begåtts. Vidare beskrivs att kultur dels framställs som ett oföränderligt ärftligt drag och dels förstås bottna i individernas utländska ursprung. Således bedöms mediadebatterna framställa kultur som något oföränderligt och utan individuellt präglade olikheter, vilket framkallat kritiska vetenskapliga granskningar på områdena etnicitet och rasism. Dessutom har de studerade debatterna uteslutande associerat den svenska kulturen med normalitet, medan annan kultur beskrivits genom "de andra", "invandrare" och "ociviliserade traditioner", där kulturen använts för att förklara och illustrera brottshandlingar (Bredström, 2003, s. 79–81).

Bredström (2003, s. 82) framlägger även att mediala debatter om migranter i stor utsträckning diskuterar gruppvåldtäkter, hedersmord, barnäktenskap och könsstympning, vilket bidrar till en socialt konstruerad bild av migranter som annorlunda samt till att legitimera klasskillnader mellan svenskar och migranter i samhället. Därtill poängteras att svenska medier aldrig förklarar vita svenska mäns brott mot kvinnor genom dess kultur. Således har kultur enbart en påverkande effekt när gärningspersonen kan uppfattas ha en utländsk bakgrund.

Studieresultatet påvisar också att media använder stereotypa framställningar, vilket uppges skapa konsekvenser för svenska ungdomar med utländsk bakgrund. I 50 intervjuer, vilket utgör den andra delen av studien, beskriver ungdomarna själva att de upplevs och behandlas som annorlunda samt hävdar att media är en stor del av problemet. Avslutningsvis belyser studieresultatet att medias uppbyggnad av kulturella skillnader bör klassificeras som rasism. Detta på grund av att media återkommande bygger upp icke-svensk kultur som ett fenomen som tillskrivs icke-väsländska grupper, samt att detta används för att förklara de brottsliga handlingar som begås av individer tillhörande dessa grupper (Bredström, 2003, s. 79, 84-85).

2.3 Etnicitet i media

2.3.1 Internationella studier

Allen och Bruce (2017) studerar 388 artiklar med syftet att granska medias framställning av områden i Nya Zeeland med låg socioekonomisk status som domineras av etniska minoritetsgrupper. Författarna redogör för en historisk trend att utmåla dessa platser såväl stereotypiskt som marginaliserat, vilket bland annat illustreras genom att framställa invånarna med stereotypiska karaktärsdrag som kan anses utmanande för den Nyzeeländska normaliteten. Dessa stereotypiska och marginaliserade förhållningssätt förstås ha sin grund i den oproportionerliga fördelningen av medias representationer (Allen & Bruce, 2017, s. 226-227, 231).

Resultatet påvisar bland annat att medias rapportering till viss del innehåller positiva förhållningssätt av de studerade områdena. Dock presenteras dessa tillsammans med påminnelser om negativa aspekter. Detta förfaringsätt, att förminska det positiva genom att samtidigt påminna om det negativa, betraktas i detta sammanhang som ett sätt att manipulativt

förstärka bilden av det studerade området som farligt och onormalt (Allen & Bruce, 2017, s. 235). Detta kan anses särskilt allvarligt utifrån Allen och Bruce's (2017, s. 227–228) resonemang kring att media har en påstådd objektivitet vilket resulterar i en uppfattning av media som en tillförlitlig kunskapskälla om bland annat etniska och sociala grupper. Därmed antas medias upprepade stereotypiserade gestaltningar leda till en förmodad sanning för mottagaren, vilket kan bidra till en ökad ojämlikhet mellan olika grupper.

Även King (2015) diskuterar hur medias användning av stereotyper, i framställningen av etniska minoritetsgrupper, kan leda till en uppfattad sanning för omgivningen. Detta genom att han, utifrån 28 diversifierade referenser, argumenterar för att media har en betydande roll i skapandet av en utbredd och inkorrekt föreställning om att den amerikanska svarta befolkningen utgör ett hot gentemot den vita. Denna föreställning skapas genom att normalisera stereotyper om att vita personer faller offer för svarta förövare, vilket ger den vita populationen skäl att rädas den svarta. Denna typ av rapportering kan betraktas som rasistiska föreställningar, för vars spridning media således anses vara en aktiv deltagare (King, 2015, s. 85-86).

2.3.2 Svenska studier

Ett studieresultat som kan liknas vid Kings (2015, s. 85-86) argumentation om att svarta utmålas som en våldsam hotbild gentemot den vita befolkningen är Lindgrens (2009, s. 70, 72), som påvisar att media målar upp en polariserad bild av hotfulla migranter som gärningspersoner och rädda, välklädda, anständiga, svenskar som offer. Denna studie genomfördes på uppdrag av brottsofferfonden och undersökte nyhetsmedias framställning av ungdomsrån, vilket var ett fenomen som trendande i svensk media kring millennieskiftet (Lindgren, 2009, s. 66).

I sin analys argumenterar Lindgren (2009, s. 75) för att varje samhälle har olika former av kriser, exempelvis växande problematik i form av ungdomsrån, som det behöver skapas en förståelse för. Att använda minoritetsgrupper för att upprätta en andra [*eng.* otherness] och tilldela dem ansvaret för problematiken uppges kunna utgöra en funktion för att förstå och komma genom dessa kriser utan att majoritetssamhället behöver rubba på den egna dominant positionen.

Det bör möjligtvis framhållas att denna studie görs på fem nyhetsartiklar varför det kan vara problematiskt att tala om generalisering. Däremot visar den att det finns ett resonemang om att det kan föreligga ett intresse att skapa ett motsatsförhållande mellan “vi” och “dem”, och att etnicitet kan användas i denna strävan (jfr Lindgren, 2009, s.70-75).

En annan svensk studie som kan liknas vid tidigare presenterade internationella studieresultat är Elsruds och Lalanders (2007). Denna studie har, genom ett urval på 210 texter, studerat den lokala pressens etnisering och genderisering av en förort i Kalmar kommun. Studien kommer, liksom de tidigare studierna, fram till att media framställer etnicitet med en negativ framtoning (Elsrud och Lalander, 2007, s. 6, 19).

I studien beskrivs att den studerade förortens invånarantal till 39 % består av individer som antingen själva eller vars föräldrar är födda utanför Sverige. Trots att dessa individer alltså utgör en minoritet i samhället, i relation till de svenskfödda individerna med svenskfödda föräldrar, påvisar studien att den lokala pressen kommit att porträttera förorten som annorlunda och osvensk (Elsrud och Lalander, 2007, s. 7-8).

Av studieresultatet påvisas också att pressen använder stereotyper för att framföra budskap, vilket innebär att grupper av individer beskrivs med ett mindre antal beskaffenheter än de rätteligen besitter. Således ges läsaren utrymme att skapa föreställningar av texten endast utefter de komponerade stereotyperna. Dessa stereotyper förväntas kunna bidra till såväl en rangordning av individer som en värdering i vad som anses vara normalt och onormalt, vilket medför att vissa grupper kan antas utgöra ett hot likväl som de förminskas. I likhet med detta uppges medias stereotypiska framställning av den studerade förorten som annorlunda och osvensk kunna bidra till en konstruktion av något främmande, vilket måste sättas i perspektiv till det "normala samhället". Pressen skapar således en socialt konstruerad framtoning av förorten, vilken i detta fall är negativt laddad (Elsrud och Lalander, 2007, s. 11–12, 22).

2.4 Forskningsöversiktens koppling till föreliggande studie

Den tidigare forskning som ovan presenterats kan kopplas samman med föreliggande studie i ett flertal aspekter. Forskning om etnicitet och brott i media studerar bland annat medias framställning av muslimska respektive icke-muslimska gärningspersoner, vilket är en beskrivning som kan vara tillämplig på Lundin Pettersson och Akilov, åtminstone ur betraktarens perspektiv. Därtill framhåller forskningen att migranter framställs som kriminella andra och att brott kopplas samman med migranter, vilket skulle kunna vara användbart eftersom det kan vara möjligt att Akilov förstås som migrant av omgivningen på grund av att han kommer från Uzbekistan.

I svenska studier, under samma ämne, framkommer att media kopplar samman brott med kultur, förutsatt att kulturen inte är svensk. Eftersom föreliggande studie inkluderar två gärningspersoner med olika kulturer, där den ena kan förväntas uppfattas med en svensk kultur, kan också detta vara användbart i vår studie.

Gällande etnicitet i media är internationella och svenska studier relativt likartade. Dessa diskuterar att media använder negativa stereotyper i dess framställning av etniska minoriteter. Dessutom utmålas migranter som våldsamma gärningspersoner medan svenskar betraktas som oskyldiga offer, vilket skapar ett motsatsförhållande mellan vi och dem. Dessa resultat kan vara relevanta att jämföra föreliggande studies resultat med. Detta eftersom den avser att studera medias framställning av etnicitet utifrån två fall där en person antas betraktas tillhöra svensk etnicitet och den andra icke-svensk. Den senare personen kan som sagt också betraktas som migrant vilket gör att även den forskning som studerar framställning av migranter anses tillämpliga.

Sammantaget har samtliga presenterade studier kommit fram till att etnicitet är en faktor som påverkar medias framställningar, oavsett om de berör brott eller inte. Eftersom föreliggande studie avser att studera hur etnicitet används vid konstruktioner av gärningspersoner med olika etniska tillhörigheter kan detta anses användbart i studien.

3. Teori

Nedan presenteras två teoretiska förhållningssätt som kommer att användas för att analysera resultatet, följt av redogörelser kring motivering för och tillämpning av valda teorier. Båda förhållningssätten kan förstås förenliga med postkolonial teori. Detta eftersom samtliga perspektiv framhåller att vissa samhällsgrupper konstruerar en nedsättande generaliserad bild av andra genom att tillskriva dem nedsättande karaktärsdrag. Dessa företeelser förväntas, av samtliga perspektiv, bidra till en fundamental klyfta mellan olika samhällsgrupper (jfr Loomba, 2006, s. 51, 119).

3.1 Orientalism

Orientalismen beskrivs som ett tankesätt som polariserar Västerlandet, eller väst, å ena sidan och Orienten, eller öst, å den andra. Tankesättet utgörs av en tradition för västvärlden att förhålla sig till orienten som något annorlunda (Said, 2016, s. 63-64). Genom att exempelvis kolonisera, beskriva och auktorisera synpunkter om orienten har västvärlden dominerat och härskat över området. Dess utövande av politisk, intellektuell, kulturell och moralisk makt över området skapade befästa ramar för hur orienten kunde förstås och talas om. Dessa ramar bestod, och består än idag, av en samling idéer om hur orienten är och fungerar och som placerar västvärlden i en överlägsen position. Till exempel finns uppfattningar om vad ”vi” i väst gör eller förstår som inte ”de” i öst kan göra eller förstå samt tillhörande värderingar om vad som är bättre respektive sämre (jfr Said, 2016, s. 65-67, 78).

Enligt Orientalismens perspektiv tillskriver västvärlden förutbestämda värderingar och sanningar på de människor, civilisationer och områden som förknippas med orienten (jfr Said, 2016, s. 319). Orientalismen kan således förstås beskriva hur västvärlden betraktar orienten som något annorlunda i förhållanden till sig själv, alltså att det görs en skillnad mellan “Vi” och “De andra”.

3.2 “Vi” och “De andra”

Brune (1998, s. 29-30) resonerar kring de två begreppen “Vi och “De andra”, bland annat med inspiration från Orientalismen, och menar att det finns en polarisering mellan majoritets- och minoritetsgrupper vilket framställs just genom dessa två begrepp. Minoritetsgrupperna, det vill säga ”De andra”, särskiljs som grupper som på något sätt avviker från majoritetssamhället. Ett sådant exempel är migranter som till skillnad från de flesta i Sverige saknat anknytning till landet under första tiden av livet. Utifrån detta resonemang görs inte endast skillnader mellan här och där, såsom Orientalismen tycks beskriva, utan det förefaller även finnas uppfattningar på lokal nivå om att vissa grupper av individer är olik andra grupper.

Brune (1998, s. 29) presenterar tre alternativa förståelser för vad motsatsförhållandet mellan “Vi” och “De andra” kan innebära:

1. Att ”Vi” talar om, definierar och formulerar problem avseende ”De andra”,
2. Att ”Vi” och ”De andra” framställs som en konflikt vilken ska lösas genom ”våra” åtgärder.
3. Att ”Vi” tillskriver ”De andra” egenskaper och handlingar som ”Vi” antingen inte vill eller inte kan ha och som därför betraktas som problem.

Oavsett vilken definition som används har “Vi” tolkningsföreträde att beskriva, kategorisera och hantera “De andra” (Brune, 1998, s. 29). Detta resonemang påminner om Orientalismen som menar att specifikt västvärlden har intagit en position av att definiera och förhålla sig till orienten vilka därigenom inte får något utrymme att beskriva sig själva.

Vidare beskriver Brune (1998, s. 30) att vår egen identitet formas genom att jämföra den med något som är annorlunda från oss själva. De egenskaper som tillskrivs såväl andra som oss själva behöver inte vara faktiska utan kan också vara konstruerade. Detta är i sig en mänsklig och oskyldig process. Dock kan tillskrivningen av egenskaper dras till sin spets och resultera i att egenskaper som vi själva tar avstånd ifrån och inte vill identifiera oss med istället tillskrivs “De andra”. Detta utan att “de” nödvändigtvis innehar dessa attribut. Även egenskaper och handlingar som vi själva skulle vilja besitta om inte sociala normer hade förhindrat det kan tillskrivas “De andra” vilka därmed kan betraktas som ociviliserade. Denna tillskrivning av

önskvärda egenskaper och handlingar på oss själva respektive oönskade på "De andra" kan slutligen resultera i en upplevelse av att "Vi" är överlägsna "De andra".

3.3 Motivering till val av teori

Utgångspunkten för denna studie är att dagspressens rapportering kan skilja sig åt beroende på gärningspersonens etnicitet. Såväl Orientalismen som "Vi" och "De andra" framställer konstruerade skillnader mellan olika grupper av individer. Medan den första främst fokuserar på konstruerade skillnader mellan öst och väst handlar den senare om majoritets- och minoritetsgrupper. Gemensamt för dessa är att en grupp kan uppfattas "bättre" än den andra. Medan majoritetsgruppen "Vi" kan jämföras med väst, kan minoritetsgruppen "De andra" liknas med öst. Etnicitet kan förstås vara en faktor som inverkar på vilken grupp individen förknippas till. Detta exempelvis på grund av att individer från öst associeras till vissa typer av etniciteter medan väst förknippas med andra. Samtidigt utgörs vanligtvis majoriteten i ett land av en etnicitet medan övriga etniciteter kan förväntas ingå i minoritetsgrupper.

På grund av att gärningspersonerna kan uppfattas tillhöra olika etniciteter kan de teoretiska resonemangen således förväntas bidra med relevanta förklaringsmodeller för de eventuella skillnader som kan anträffas i dagspressens beskrivningar av Lundin Pettersson och Akilov.

3.4 Användning av teori

I föreliggande studie kommer datamaterialet att knytas an till ovanstående teoretiska resonemang som ett verktyg för att besvara studiens syfte. Detta för att förstå eventuella skillnader mellan dagspressens beskrivningar av Lundin Pettersson och Akilov som kan framkomma av datamaterialet. Således kommer de teoretiska förhållningssätten användas vid jämförelsen av hur dagspressen har kommit att konstruera Lundin Pettersson och Akilov som individer.

I föreliggande studie betraktas de teoretiska förhållningssätten som nära förknippade samtidigt som de används separat i analysen. Detta eftersom de betraktas ha så stora likheter, avseende att polarisering och rangordning av samhällsgrupper är centralt i båda förhållningssätten, att de inte förväntas tillföra varandra relevanta förklaringsmodeller. Dock finns en betydande skillnad

mellan förhållningssätten då den ena fokuserar på polarisering mellan geografiska platser medan den andra beaktar polarisering inom ett samhälle, varför de anses komplettera varandra. Därmed anses perspektiven användbara i olika sammanhang snarare än tillsammans med varandra i samma analys.

Begreppsparet "Vi" och "De andra" uppfattas vara mer konkret än Orientalismen. Eftersom detta gör begreppsparet mer applicerbart vid en analys, kommer det också att användas i större utsträckning för att analysera föreliggande studies resultat. Dessutom har båda fallen, vars framställning avser att jämföras, begåtts i Sverige. Detta innebär att begreppsparet, som fokuserar på grupperingar inom samhällen, förväntas mer tillämplig. Dock kommer Akilov från ett land som ingår i Orientens geografiska område medan Lundin Pettersson kommer från västvärlden, varför det finns tillfällen då Orientalismen erbjuder användbara förklaringsmodeller.

4. Metod

I detta avsnitt redogörs för hur datamaterialet i föreliggande studie har samlats in, behandlats och analyserats. Därefter följer en diskussion om studiens validitet och reliabilitet samt etiska ställningstaganden.

4.1 Tillvägagångssätt

4.1.1 Datainsamling

Datamaterialet består av tidningsartiklar från dagspressen. I urvalet gjordes två avgränsningar. Den ena avgränsningen var att endast söka artiklar från de två dagstidningarna *Aftonbladet* och *Expressen*. Anledningen till att dessa två valdes var för att de är två av Sveriges största tidningar avseende antalet läsare varför de har en stor spridning. Vår utgångspunkt är att spridningen bidrar till att dessa tidningar därmed kan ha en större påverkan på den allmänna opinionen än en mindre dagstidning. Därutöver är dessa tidningar av två politiska sidor, vilket vi betraktar som fördelaktigt för att undvika att resultatet blir vinklat på grund av att datamaterialet har en politisk övervikt åt en sida.

Den andra avgränsningen berör tidsperioden för artiklarna. Vi ville att datamaterialet skulle bestå av artiklar som publicerats så tidigt som möjligt. Anledningen till detta var att det finns alltmer faktisk information att hämta om gärningspersonerna ju längre tiden går, till exempel genom att polisen går ut med deras kännedom om diverse omständigheter. Vår vilja var att begränsa tidningsartiklar som främst återger sådan information för att istället ge mer utrymme till rapportering som påvisar hur dagspressen framställer gärningspersonerna utan att de besitter denna typ av kunskap. Detta resonemang resulterade i beslutet att inkludera artiklar från och med datumet för respektive händelse och sju dagar framåt. Detta innebar 22-28 oktober 2015 avseende Lundin Pettersson och 7-13 april 2017 avseende Akilov.

För datainsamlingen användes databasen *Svenska dagstidningar*. Detta innebär att endast tryckt material ingick i sökningen. Dessa artiklar har dock även publicerats digitalt och kan således tillgodogöras även av personer som inte läser tidningen i pappersformat. Däremot ingår inte material som publicerats på webben men inte i tidningen. Som sökord användes

gärningspersonernas respektive efternamn. Anledningen till detta var att syftet med studien är att undersöka hur personerna framställs som individer. Lundin Petterssons namn publicerades för första gången dagen efter attacken medan Akilovs namn publicerades först på fjärde dagen. Detta innebär att urvalet för Lundin Pettersson resulterade i en period på sex dagar medan det för Akilov blev fyra dagar. Trots detta fanns fler artiklar avseende Akilov, varför inga åtgärder vidtogs för att utjämna urvalsdagarna.

En fråga som uppstod avseende sökorden, vilket som sagt var respektive gärningspersons efternamn, var att viss rapportering kan göras avseende personen i fråga även om dess namn inte offentliggjorts. Dock ansågs inte detta utgöra ett problem då vi kunde finna att väldigt få av de artiklar som publicerades precis efter att dagspressen kände till namnen innehåller beskrivningar av gärningspersonerna som individer. Denna typ av innehåll i rapporteringen ökade först efter några dagar.

Sökningarna på Lundin Pettersson gav 23 träffar på Aftonbladet och 125 träffar på Expressen. Även sökningarna på Akilov gav 23 träffar på Aftonbladet men 203 träffar på Expressen. Många träffar var dock dubletter, särskilt på Expressen. Efter detta rensats ut fanns 19 respektive 22 unika träffar avseende Lundin Pettersson och 18 respektive 38 unika träffar avseende Akilov (se tabell 2).

Tabell 2. Presentation av datamaterial

Sökord:	Lundin Pettersson			Akilov		
Tidning	Sökträffar	Unika träffar	Slutgiltigt urval	Sökträffar	Unika träffar	Slutgiltigt urval
Aftonbladet	23	19	6	23	18	9
Expressen	125	22	6	203	38	17
Summa	148	41	12	226	56	26

Alla unika träffar lästes igenom för att sortera bort sådant som inte var relevant. Detta kunde till exempel vara med anledning av att artikeln inte handlade om personen. Vid sökningar på Lundin Pettersson fanns exempelvis träffar från sportsidorna som visade hur många mål en person vid namn Pettersson hade gjort. Även artiklar som visserligen inkluderade rätt persons

namn men som inte handlade om personen exkluderades. Detta kunde exempelvis vara på grund av att det uppgavs att en artikelrubrik som innehöll personens namn var på en topplista av mest lästa artiklar. Det kunde också bero på att artikeln handlade om ett offer för brottet varpå gärningspersonens namn nämndes men att inget annat framgick om denne.

Urvalsförfarandet resulterade slutligen i 12 artiklar avseende Lundin Pettersson och 26 artiklar avseende Akilov. Detta material bedömdes som tillräckligt stort för att kunna bygga en analys på samtidigt som det var tillräckligt litet för att hinna med att analysera.

4.1.2 Analyismetod

I föreliggande studie har en kvalitativ ansats använts för att besvara syftet. Enligt Bryman (2012, s. 401) lägger kvalitativ metod bland annat särskild vikt vid att beskriva fenomen och att ta hänsyn till kontexten för att skapa mening i det material som analyseras. Han beskriver också metoden som induktiv, konstruktivistisk och användbar för tolkning av materialet. Eftersom föreliggande studie avser att studera hur dagspressen framställer och konstruerar två individer, finns en strävan att såväl beskriva datamaterialet som att tolka och förstå det, för vilket en kontextuell förståelse ansågs nödvändig bland annat för att strukturera datamaterialet inför den kommande analysen. Vidare bedömdes det lämpligt att denna strukturering skulle styras av datamaterialet, vilket innebär att en induktiv metod avsåg att användas. Alla dessa skäl tillsammans utmynnade i beslutet att använda en kvalitativ ansats.

Som analysmetod valdes kvalitativ innehållsanalys. Denna utvecklades specifikt för att kunna hantera och analysera större datamaterial och avser att användas för att tolka textmaterial (Lundman & Hällgren Graneheim, 2008, s. 159). Föreliggande studie avser att analysera ett antal artiklar för att studera och jämföra hur två gärningspersoner beskrivs. Således ska ett någorlunda stort textmaterial tolkas och analyseras, vilket kräver en analysmetod som kan göra materialet hanterligt. Därtill har vi för avsikt att ta hänsyn till kontexten i artiklarna för att förstå vad som förmedlas snarare än att räkna exempelvis antal gånger ett ord upprepas. Därmed anses den kvalitativa innehållsanalysen vara tillämplig för att kunna besvara det syfte och de frågeställningar som har uppställts för studien.

Kvalitativ innehållsanalys ska bistå användaren i att beskriva datamaterialet på ett strukturerat sätt. För detta hänseende är kodningsschemat centralt (Schreier, 2012, s. 58). Ett

kodningsschema består av huvudkategorier som i sin tur delas in i underkategorier. Huvudkategorierna kan sägas specificera relevanta aspekter medan underkategorierna specificerar väsentliga meningar under huvudkategorin. Dessa underkategorier ska fyllas med de delar av texten som är tillämpliga för att kunna besvara frågeställningarna (Schreier, 2012, s. 61). Varje kategori ska vara annorlunda från övriga kategorier genom att en kod enbart ska passa i en av dessa. Dessutom ska alla koder kunna placeras in i en kategori och inte falla utanför (Lundman & Hällgren Graneheim, 2008, s. 163).

Till kodningsschemat för denna studie valdes frågeställningarna som huvudkategorier både för Lundin Pettersson och för Akilov. Detta för att det är dessa frågor vi vill ha svar på och som utgör de yttersta ramarna för vilka delar av texten som är intressanta (jfr Schreier, 2012, s. 78). Således har huvudkategorierna bestämts utifrån koncept som funnits utanför datamaterialet, vilket innebär att denna del av analysen varit deduktivt driven. Underkategorier har däremot valts utifrån en induktiv ansats eftersom innehållet i det empiriska materialet tillåtit styra detta (jfr Schreier, 2012, s. 25). Dessa underkategorier valdes initialt genom att båda skribenterna till föreliggande studie läste igenom materialet för att uttyda vilken information som behandlades inom respektive huvudkategori (jfr Schreier, 2012, s. 78). Detta diskuterades varpå underkategorier valdes gemensamt. Denna process resulterade i att två kodningsscheman skapats, ett för Lundin Pettersson och ett för Akilov. I detta skede var såväl huvud- som underkategorierna likadana för respektive schema.

Efter huvud- och underkategorier bestämts, gjordes en inledande pilotkodning på två artiklar, en för varje person (jfr Schreier, 2012, s. 194). Denna gjordes av båda kodarna gemensamt. När vi fann att en kod kunde placeras i två olika underkategorier har inkluderings- och exkluderingskriterierna för kategorierna förtydligats. Detta har bidragit dels till att koder kunnat inplaceras och dels till att kommande liknande koder kategoriserats likadant, vilket främjat konsekvens i kodningen. När koder däremot inte passat i någon kategori har vi lagt till en passande underkategori för att påbörja kodningen på nytt (jfr Schreier, 2012, s. 105).

Efter den inledande pilotkodningen har hela materialet kodats utifrån de kodningsscheman som upprättats. Även denna kodning genomfördes av båda kodarna gemensamt. Vid kodningen har meningsenheter identifierats och kondenserats. Detta innebär att de ord, begrepp och meningar i texten som bedöms relevanta för analysen först har identifierats. Dessa så kallade

meningsenheter har därefter förkortats till en kortare och mer lätthanterlig text, så kallade *koder*. För att kunna behålla det centrala innehållet har det vid denna förkortning tagits hänsyn till i vilket sammanhang meningsenheten fanns. Under kodningen placerades respektive kod till att börja med intill den underkategori som den ansågs tillhöra. De underkategorier som efter kodningens färdigställande innehöll många koder och således hade en bristande överskådlighet har därefter strukturerats genom att sortera in koderna i *teman*. Således har kodningsschemat (se bilaga 1) resulterat i tre nivåer, i form av huvudkategorier, underkategorier och teman, vilket slutligen ligger till grund för analysen (jfr Lundman & Hällgren Graneheim, 2008, s. 163). Tematiseringen har inneburit att kodningsschemat för Lundin Pettersson respektive Akilov i slutänden skilde sig något från varandra. Detta kan å ena sidan betraktas försvåra jämförelsen mellan de båda fallen. Å andra sidan talar även skillnader av koder och kategorier för olikheter mellan beskrivningarna av individerna, vilket kan anses vara relevanta aspekter i en jämförelse.

Resultatet av kodningen presenteras, under avsnittet *Resultat och analys* nedan, i löpande text där varje kategori redovisas en efter en. Varje redovisad kategori presenteras tillsammans med illustrerande citat från datamaterialet för att tydligt demonstrera hur dagspressen formulerat sig innan texten reducerats till koder (jfr Schreier, 2012, s. 220-221). Detta med intentionen att ge läsaren möjligheten till en egen uppfattning av materialet. De redovisade kategorierna analyseras sedan utifrån tidigare forskning och angivna teoretiska förhållningssätt.

Det bör förtydligas att koder som uppkommer flera gånger i materialet har räknats. Antalet gånger som en kod återkommer är markerat med en siffra efter den aktuella koden i kodningsschemat (se bilaga 1). Eftersom vi i studien använder oss av kvalitativ innehållsanalys, och inte kvantitativ, används dessa siffror varken för framtagande av statistiska mått eller att de utgör någon central aspekt i analysen. Istället används siffrorna för att tydliggöra vilka aspekter dagspressen upprepar och därigenom betonar särskilt i datamaterialet.

4.2 Validitet och reliabilitet

Begreppet *reliabilitet* handlar om en studies noggrannhet, vilket i kvalitativa studier påvisas genom att vara transparent, från genomförande till slutsatser (jfr Bergström & Boréus, 2012, s. 42-43). För att främja detta har vi i föreliggande studie noggrant beskrivit urvalsprocessen avseende datamaterialet, hur kodningsschemat upprättats samt illustrerat resultatpresentationen

med citat från originaltexten. Därtill presenteras även ifyllda kodningsscheman i en bilaga. Förhoppningen är att dessa beskrivningar och presentationer ska gagna transparensen i studien, tillgodose läsaren en föreställning av hur slutsatserna uppkommit samt erbjuda möjligheter att skapa en egen uppfattning om studiens trovärdighet.

En annan aspekt inom reliabilitet är att en studie ska vara fri från felaktigheter. I den kvalitativa innehållsanalysens kontext kan detta hänföras till att vara konsekvent i kodning av datamaterialet. Det kan anmärkas att upprättandet av kodningsschemat inte kan undkomma att påverkas av skaparens förförståelser, men att kodningen till detta upprättade schema behöver vara stringent för att vidhålla en hög reliabilitet (Schreier, 2012, s. 6). I föreliggande studie har det funnits två kodare. För att säkerställa en likvärdig kodning har allt material kodats gemensamt. I de fall det inte varit uppenbart i vilken kategori en kod skulle placeras, har detta diskuterats och förtydligats. Ett alternativ till denna metod hade kunnat vara dubbelkodning, det vill säga att båda självständigt kodat samma material för att därefter jämföra huruvida och till vilken grad kodningen är densamma (jfr Schreier, 2012, s. 16). Anledningen till att dubbelkodning inte har tillämpats beror främst på att gemensam kodning bedömdes vara mer tidseffektivt. Därtill ansågs de olika kodningsstrategierna leda till likvärdiga resultat på grund av att båda innefattar en diskussion om kodernas innebörd och kategorisering.

Traditionellt beskrivs begreppet *validitet* innebära att det som avses mätas också mäts. Detta medan vidare diskussioner om validitet rörande studier som inte avser att mäta eller räkna avhandlar hur väl forskningsfrågan besvaras. För sådana studier anses forskarens medvetenhet om den egna förförståelsen ha en väsentlig påverkan till hur stark validiteten betraktas vara. Detta eftersom forskaren bedöms vara delaktig i det resultat som slutligen presenteras (jfr Bergström & Boréus, 2012, s. 41-42). Inför föreliggande studie hade exempelvis uppfattningar funnits om att vi skulle påträffa skillnader mellan beskrivningarna av Lundin Pettersson och Akilov, exempelvis genom att dagspressen skulle behandla Akilovs religion till stor utsträckning medan den inte skulle nämnas i Lundin Petterssons fall. Även om religion inte visade sig vara en central del av dagspressens beskrivningar har vår inställning såklart påverkat resultatet. Exempelvis är det möjligt att vi tolkar skillnader som konstruerade av dagspressen när det egentligen är en korrekt återgivning av verkligheten. Därtill kan tiden och arten för händelserna gemensamt antas påverka vår förförståelse på grund av att de inträffade relativt nyligt samt utgjordes av uppseendeväckande karaktärsdrag, varför vi har ett minne av dessa

händelser. Även denna förförståelse skulle kunna påverka resultatet genom att det kan försvaga vår egen förmåga att vara neutrala.

Eftersom forskaren bedöms vara med och konstruera resultaten av sin studie (Bergström & Boréus, 2012, s. 42) har vi eftersträvat såväl ett kritiskt förhållningssätt till våra egna analyser som en öppenhet till de datamaterial som framkommer i studien. Därav har vi, trots vår inställning och förförståelse, fokuserat på att presentera och tolka hur dagspressen konstruerar gärningspersonerna i sin helhet och därav inkluderat material som inte överensstämmer med valda teoretiska förhållningssätt. I sådana fall har vi istället diskuterat och problematiserat möjliga anledningar till varför materialet inte kan anses förenligt med teorin. Därtill har vi strävat efter att inte dra slutsatser utan grund, det vill säga slutsatser som kan anses uppkomma från egna tankar och åsikter om datamaterialet.

Eftersom föreliggande studie enbart bygger på en jämförelse av två fall finns naturliga begränsningar mot att kunna göra anspråk på att studien kan *generaliseras* (jfr Bryman, 2012, s. 390-391). Dessutom kan inte de två studerade fallen sägas vara "vanliga" händelser vilket kan innebära att media inte heller använder sitt vanliga angreppssätt. Detta kan ytterligare försvåra möjligheten att generalisera resultaten på hur media normalt sett beskriver gärningspersoner (jfr Bryman, 1997, s. 109). Förutsatt att föreliggande studie följer tidigare påvisade mönster återfinns dock en möjlighet att studien betraktas tillförlitlig, vilket kan öka potentialen till att studien anses generaliserbar till viss mån.

4.3 Etiska ställningstaganden

Det finns ett uttalat krav på att individer som medverkar i forskning ska skyddas från skada och kränkning (Vetenskapsrådet, 2017, s. 13). För detta återfinns fyra aspekter att ta hänsyn till, vilket utgörs av (1) informationskravet, det vill säga att deltagaren erhåller information om studiens syfte och tillvägagångssätt, om dess egen uppgift samt om vilka villkor som gäller för deltagandet, (2) samtyckeskravet, vilket innebär att deltagaren godkänner sitt deltagande i studien, (3) konfidentialitetskravet, som behandlar deltagarens avidentifiering i rapporten och (4) nyttjandekravet, som syftar till att insamlad data enbart används till det avsedda ändamålet (jfr Bryman, 2018, s. 165-195).

Görman (2017, s. 14) belyser att etikgranskning är nödvändig vid behandling av information om personliga uppgifter, som bland annat etnisk bakgrund, religiös övertygelse och brottslighet. För att studier som behandlar känsliga personuppgifter ska godkännas krävs i normalfallet informerat samtycke. Detta kan dock undantas i de fall arbetsinsatsen kan anses oproportionerligt stor alternativt att det anses vara omöjligt. Således är möjligheten till studier som behandlar känsliga personuppgifter inte utesluten trots att informerat samtycke saknas (Vetenskapsrådet, 2017, s. 31).

Kraven om information och samtycke har frångåtts i denna studie av skäl som tillsammans utmynnat i bedömningen att risken för att individen skulle lida negativa konsekvenser ansetts som liten. Dessa skäl är följande; (1) analysen fokuserar på dagspressens uttryckssätt snarare än personliga angelägenheter, (2) de material som använts har studerats kritiskt och har inte använts för att på något sätt förminska deltagarna, (3) de berörda individerna behöver inte agera och är således passiva deltagare, (4) samtliga uppgifter hämtas från offentliga tidningsartiklar, och (5) studiens spridning kan förväntas vara begränsad. Därutöver bedöms det vara omöjligt att inhämta samtycke eftersom den ena gärningspersonen är avliden medan den andra är fängslad och rimligtvis svår att få tag på (jfr Vetenskapsrådet, 2017, s. 13 ff).

Gällande konfidentialitetskravet har de personer vars namn framkommer i studien, utöver gärningspersonerna, fingerats. Anledningen till att Lundin Petterssons och Akilovs namn nämns i föreliggande studie är en strävan efter transparens. På grund av att personernas namn användes vid sökningar av datamaterialet samt återfanns i dagspressens citat ansågs det inneha en negativ påverkan på transparensen att inte återge respektive namn. Därtill förväntas namnen vara välkända och associerade med respektive handling, varpå namngivning inte kan antas leda till att deltagarna påverkas negativt. Således kan en fingering av gärningspersonernas namn förväntas resultera i större nackdelar än fördelar.

Det datamaterial som inhämtats till studien kommer enbart att användas för de ändamål det avser. Materialet kommer inte heller att överlämnas till någon utomstående. På detta sätt har nyttjandekravet givits hänsyn. Det bör dock poängteras att information om datamaterialet finns hänvisat till under referenserna och således kan återskapas med lätthet. Beslutet att redovisa materialet gjordes utifrån att det är offentligt publicerat och oskyddat för allmänheten. Detta innebär att det är möjligt att hämta källan genom att exempelvis skriva in ett citat i en sökmotor. Därmed ansågs vinster saknas med att undgå redovisning av källorna.

5. Resultat och analys

I det här avsnittet besvaras frågeställningarna inledningsvis separat under egna underrubriker. Datamaterialet presenteras tillsammans med en löpande analys utifrån tidigare forskning samt de teoretiska förhållningssätten Orientalismen samt “Vi” och “De andra”. Detta följt av en slutsats som redogör för en sammanställd helhetsbild av dagspressens beskrivningar med en tillhörande analys avsedd för att besvara studiens syfte.

Datamaterialet presenteras delvis i form av citat från dagspressen, vilket innefattas av såväl Aftonbladet som Expressen. Det framgår inte i den angivna referensen vilken av dagstidningarna citatet kommer ifrån. Detta på grund av att studien inte avser att undersöka huruvida dagstidningarna framställer individerna på olika sätt. Däremot återfinns denna information i referenslistan för den intresserade läsaren.

5.1 Dagspressens framställningar av personliga egenskaper

Den första frågeställningen avser att besvara vilka personliga egenskaper dagspressens rapportering framställer att Lundin Pettersson respektive Akilov har haft. Under kodningsprocessen framträdde beskrivningar av vilka *positiva*, *negativa* och *neutrala* egenskaper omgivningen uppfattade att personerna hade.

De personliga egenskaper som dagspressen framställer om Lundin Pettersson gestaltar honom som en försiktig och tystlåten individ. Han tilldrog ingen uppmärksamhet och gjorde inget större avtryck på sin omgivning. Han beskrivs därtill som trevlig, lugn och skötsam. Sammantaget framställs Lundin Pettersson ha uppfattats som en helt vanlig person.

Människor omkring honom vittnar om en trevlig och tystlåten person [...] Det var inget konstigt med honom [...] Han var som vem som helst. (Hagberg & Lorentz-Allard, 2015, s. 6)

Av dagspressens porträttering uppfattas Lundin Pettersson även som långt ifrån våldsam “som ‘inte gjorde en fluga förnär’” (Pettersson & Nilsson, 2015a, s. 10) men också som en ensling som inte tog plats i sociala sammanhang och som uppvisade svårigheter med det sociala samspelet.

[H]an hade det svårt socialt och kunde inte hålla ögonkontakt under någon längre tid. (Britts & Hagberg, 2015, s. 7)

När det kommer till Akilov presenteras han nästintill utan personliga egenskaper. Det enda som framkommer är att han "blivit alltmer instabil" (Tronarp, 2017, s. 10) samt att han framställs som arbetsvillig.

Jag kände honom egentligen inte, utan träffade honom bara när han skulle hämta sin post. [...] Men enligt mig var han en person som bara ville jobba. (Eriksson, Johansson, Tagesson & Thornéus, 2017, s. 10)

Vid en jämförelse mellan skildringarna framträder det tydligt att dagspressen beskriver personliga egenskaper i olika omfattning. Gestaltningen av Lundin Pettersson är mer riklig medan den är mer sparsam avseende Akilov, där endast två egenskaper kunde identifieras i artiklarna. Detta kan göra att läsaren får en uppfattning om vem Lundin Pettersson var som person vilket inte är möjligt när det kommer till Akilov. Att de framställda egenskaperna dessutom skildrar en bild av Lundin Pettersson som vanlig och normal kan också förstås som att han inte avviker från samhällets normer. Det här skulle, av Bruner (1998, s. 29-30) resonemang kring begreppsparet "Vi" och "De andra", kunna förstås som att Lundin Pettersson betraktas som "Vi". Enligt det resonemanget förstås majoritetsgrupper ingå i begreppet "Vi" medan minoritetsgrupper betraktas ingå i "De andra". Eftersom dessa majoritets- och minoritetsgrupper kan betraktas som innefattande och uteslutande, det vill säga att grupperna tillsammans inkluderar alla människor men att samma individ inte kan tillhöra båda grupperna samtidigt, bör detta innebära att den som inte anses tillhöra "De andra" ingår i "Vi". Därtill kan attribut som avviker från det normala resultera i att personer uppfattas tillhöra "De andra". Utifrån ett sådant resonemang kan dagspressens beskrivning av Lundin Pettersson som vanlig och normal tolkas som att han betraktas som "Vi".

Att dagspressen beskriver Lundin Pettersson med ett flertal egenskaper medan Akilov presenteras med få, nästintill inga, egenskaper påminner om Powells (jfr 2011, s. 98-99) studie som påvisar att gärningspersoner som begått terrorbrott framställs olika i media beroende på om personen är muslim eller inte. Detta genom att icke-muslimer humaniseras och porträtteras med positiva egenskaper medan mänskliggörande egenskaper saknas i skildringen av muslimer. Vidare framhåller Powell (2011, s. 97) att personer som associeras till länder där islam dominerar antas vara muslim. Utifrån detta påstående kan dagspressens redogörelse att Akilov kom från Uzbekistan, vilket kommer att framgå mer utförligt nedan, innebära att han förutsätts tillhöra islamsk tro. Detta oavsett hans faktiska religiösa trosuppfattning. Således kan

dagspressens beskrivning av Akilov, som för övrigt kan förstås ingå i en minoritetsgrupp, anses avpersonifiera honom samtidigt som Lundin Pettersson, som kan förstås tillhöra en majoritetsgrupp, utmålas med såväl positiva som negativa och neutrala egenskaper. Därav verkar resultatet av föreliggande studie följa ett tidigare påvisat mönster.

5.2 Dagspressens framställningar av personernas bakgrundsförhållanden

Av artiklarna framkommer många beskrivningar om både Lundin Petterssons och Akilovs respektive bakgrunder. Denna kategori innefattar dagspressens framställningar av hur gärningspersonerna levde innan de utförde respektive handling. Av detta kunde fyra underkategorier urskiljas, vilka redogörs för nedan. Dessa är *sociala sammanhang*, *praktiska uppgifter*, *normativitet kontra icke-normativitet* samt *tidigare beteenden och handlingen*.

5.2.1 Sociala sammanhang

Dagspressen placerar både Lundin Pettersson och Akilov i sociala sammanhang. Vidare framgår att liknande teman uppkommer för båda personerna. Gemensamma teman som framkommer är sociala kontakter i form av familjemedlemmar, arbetskamrater och/eller skolkamrater samt vänner och bekanta. En skillnad är dock att endast Lundin Pettersson framställs ha varit en ensam person som saknat nära kontakter.

Lundin Pettersson beskrivs komma från goda *familjeförhållanden* med närvarande föräldrar och syskon. Detta medan Akilovs familj befann sig i Uzbekistan. Där hade han fyra barn och en före detta fru.

Dagspressens skildring av Lundin Pettersson kan uppfattas som att han haft trygga och stabila familjeförhållanden.

[E]n nära vän till familjen berättar: -Det är en total överraskning allt det här. Jag vet inte alls vad som kan ligga bakom. [...] Han har växt upp i en bra miljö med bra föräldrar och så där. Det är helt obegripligt. (Pettersson & Nilsson, 2015a, s. 10)

Detta medan Akilovs familjesituation kan tolkas utmärkas av uppbrott och distans.

Terrormisstänkte Rakhmat Akilov, 39, lämnade hustrun och sina fyra barn i Uzbekistan efter en infekterad skilsmässa. (Lundberg Andersson & Sohl Stjernberg, 2017, s. 10)

Enligt Brune (1998, s. 30) finns en mänsklig strävan att identifiera sådant som anses positivt med oss själva, det vill säga "Vi", medan negativa förhållanden förknippas med "De andra". Utifrån detta synsätt tycks skildringen av respektive familjesituation kunna förknippa Lundin Pettersson med "Vi", på grund av dess tilltalande prägel, medan Akilov kan liknas med "De andra". Detta med anledning av den negativa beskrivningen, som kan tolkas förmedla ett budskap av icke-önskade familjeförhållanden. Därtill framstår det tydligt att Akilov och hans familj kommer från Uzbekistan. Att de kommer från ett annat land än Sverige kan ytterligare förstärka möjligheten att inställa honom i kategorin "De andra". Detta eftersom han inte ingår i majoritetsgruppen, vilket per automatik leder till att han tillhör en minoritetsgrupp (jfr Brune, 1998, s. 29-30).

Ett annat tema som uppkommer i dagspressens beskrivning av Lundin Petterssons och Akilovs respektive bakgrundsförhållanden är att båda uppges ha kommit i kontakt med människor genom daglig *sysselsättning* i form av jobb och skola. Däremot verkar ingen av dem ha kommit dessa människor nära. I Lundin Petterssons fall porträtteras han haft det jobbigt socialt i skolan och tillhört en klassgruppering enbart till viss del. Några klasskamrater beskriver honom som mobbad medan andra påstår att han absolut inte blivit mobbad. Det hände dock att han pratade med klasskamrater, då främst om gemensamma intressen såsom film och dataspel.

Klasskamraterna från grundskolan berättar att killarna i klassen bestod av olika grupperingar där Lundin Pettersson till viss del tillhörde ett gäng. Enligt en klasskamrat var han mobbad. [...] Uppgifterna om mobbningen tillbakavisas dock av andra klasskamrater som beskriver honom som självvalt isolerad. -Han sa typ fem meningar på tre år, säger en klasskamrat. (Pettersson & Nilsson, 2015a, s. 10)

Vad gäller Akilov uppges det att han haft kollegor och chefer. Dagspressen nämner dock enbart dessa utan att vidare beskriva relationen mellan dem och Akilov. Samtidigt som det inte finns något som tyder på att Akilov hade någon vidare kontakt med dessa personer, uttrycks det inte heller tydligt att så inte var fallet.

Vidare skildrar dagspressen såväl Lundin Pettersson som Akilov med relativt begränsade *vänskaps- och umgängeskretsar*. Gällande Lundin Pettersson framgår att han grillat med ett grabbgäng, som dock verkar ha bestått av hans bror med tillhörande vänner. En av artiklarna nämner att Lundin Pettersson haft vänner medan en annan artikel framställer att han inte umgicks med vänner på fritiden.

När det kommer till Akilov refereras några personer, som uttalat sig till dagspressen, som Akilovs vänner, anhöriga eller bekanta. Några av dessa uppges bo i Uzbekistan. Det enda umgänget som framhålls att Akilov haft var personer som missbrukade droger samt ägnade sig åt kriminalitet.

Det som framkommer ovan om dagspressens framställningar av Lundin Petterssons och Akilovs sociala kontakter utanför familjen målar upp en bild av personerna som inte skiljer sig avsevärt från varandra. Detta genom att båda framställs haft begränsade umgängeskretsar. Det kan dock uppfattas föreligga vissa skillnader i hur media framställer dessa sociala kontakter. Porträtteringen av Lundin Pettersson präglas av skiljaktiga uppfattningar avseende hur mycket han umgicks med andra. Dock framställs det ha funnits en gemensam förståelse om att han var en person som hållit sig för sig själv, eventuellt på grund av en introvert personlighet. Detta medan Akilovs sociala kontakter enbart framställs med negativa innebörder. Som framgår ovan benämner dagspressen personer som uttalat sig såsom Akilovs vänner, anhöriga och kollegor. Här kan det antas finnas möjligheter för att positiva relationer föreligger, men dagspressen beskriver inte dessa relationer överhuvudtaget. Detta kan uppfattas som att dagspressen fokuserar på att framföra den negativa bilden av Akilovs sociala kontakter, eller åtminstone inte besvärar sig med att försöka framställa den på ett annat sätt. En sådan tolkning framkommer också av Reimers (2007, s. 249-250) studie på hur media begripliggjorde hedersmordet på Fadime, i vilken det framhålls att media valde att belysa kulturen som en orsak till mordet trots att det fanns flera möjliga sätt att tala om och förstå det. På samma sätt kan det ha funnits möjligheter att beskriva Akilovs sociala kontakter på alternativa sätt men att dagspressen tycks ha fokuserat på de negativa aspekterna.

Att Lundin Pettersson inte beskrivs på ett negativt sätt blir än tydligare av att dagspressen porträtterar honom ha levt i ensamhet, en beskrivning som inte tillskrivs Akilov trots att båda personerna framställs haft begränsade sociala kontakter. Lundin Pettersson uppges ha hållit sig för sig själv samt varit ensam och isolerad, vilket kan uppfattas som att det var synd om honom.

De som beskrivs som hans närmaste vänner - en under gymnasiet, en under grundskolan – har inte umgått med honom under fritiden [...] klasskamrater berättar hur Anton Lundin Pettersson isolerade sig efter skoltiden. (Pettersson & Nilsson, 2015a, s. 10)

Därför kan porträtteringarna av Lundin Pettersson och Akilov uppfattas skilja sig åt trots att innehållen är liknande. Skillnaderna mellan beskrivningarna kan anses bidra till att Akilov återigen sätts i ett negativt sammanhang i jämförelse med Lundin Pettersson.

5.2.2 Praktiska uppgifter

Av dagspressens beskrivningar av Lundin Petterssons och Akilovs bakgrunder återfinns också praktisk information om deras respektive levnadsförhållanden. Bland annat påträffas uppgifter om deras tidigare *bostadsförhållanden*. Lundin Pettersson uppges varit bosatt i ett lugnt bostadsområde i Trollhättan. Han beskrivs ha bott ensam i en lägenhet samt växt upp i en bra miljö i samma stad. Således skulle dagspressens beskrivning av Lundin Pettersson återigen kunna bidra till en uppfattning av en vanlig person.

I Akilovs fall framställs bostadsförhållanden såväl i Sverige som dessförinnan. Han uppges varit skriven på en postadress i ett förortsområde i norra Stockholm men själv bott i stadens södra förorter. Det framgår också att han delade lägenhet med flera landsmän, vilket kan uppfattas som att de bodde trångt. Att dagspressen poängterar dessa förhållanden kan möjligtvis betraktas som att Akilov utmålas befinna sig i en avvikande bostadssituation som han dessutom skulle kunna påverka.

Dagspressen har dock beskrivit Akilovs rötter i Uzbekistan, det vill säga hans *hemlandsförhållanden*, i större omfattning än hans nuvarande bostadsförhållanden. Det framhålls att han är etnisk tadjik² och växte upp i Samarkand, som är landets näst största stad. Där uppges det att han hade en harmonisk tillvaro och att han gick grundskola men inte mer. Han ska ha arbetat som svetsare och ska tillsammans med sin fru ha vistats mycket i Turkiet, där han vid senare tillfälle också uppges har bosatt sig under en period. Denna beskrivning kan betraktas ha en relativt neutral eller till och med positiv prägel. Dock betonas det än en gång att Akilov inte kommer från Sverige och således kan betraktas som "De andra".

Ytterligare praktisk information om Lundin Pettersson och Akilov behandlar deras tidigare *sysselsättningar*. Lundin Pettersson beskrivs av dagspressen som målinriktad och duktig i de sysselsättningar han haft. Han uppges under gymnasietiden ha studerat teknisk linje och deltagit i finalen i ungdoms-SM i CNC-svarvning. Därtill presenteras Lundin Pettersson ha ordnat en praktikplats på ett industriföretag i Trollhättan. Han ska ha velat bli verkstadstekniker varpå han målinriktat gick en industriutbildning. Dessutom beskrivs att han utförde utbildningen väl, kunde hantera maskinerna och var duktig på att svarva och fräsa.

Anton Lundin Pettersson ville bli verkstadstekniker och fram till nyligen befann han sig i skolan fem dagar i veckan för att nå målet. [...] [H]an hade god hand om maskinerna. Det gick bra för

---

² Tadjiker är en folkgrupp som främst är bosatta i centralasien.

honom. Han behövde sällan be om hjälp och klarade uppgifterna själv. (Hagberg & Lorentz-Allard, 2015, s. 6)

Framställningen ovan tycks ha en positiv framtoning. Lundin Pettersson skildras som en målinriktad person som dessutom lyckades med vad han åtog sig att göra. Bilden av Akilov kan sägas vara den motsatta. Enligt dagspressen gick det inte så bra för honom på jobbet, vilket var som asbestsanerare. Det belyses att han inte hade någon specialkompetens inom sanering, inte gav något starkt intryck gentemot potentiella arbetsgivare samt fick sparken då han inte ansågs ha skött arbetet. Han uppges ha sökt andra jobb och varit på anställningsintervjuer men blivit nekad. Det påtalas också att Akilov vid någon av dessa ansökningar uppgav sig för vara sprängexpert. Vilket i sammanhanget, att han var misstänkt för just terrorbrott, inte kan antas framhållas som en positiv kunskap.

[D]en misstänkte terroristens yrkeskarriär i Sverige hade en dyster utveckling. Det senaste kända jobbet lämnade han för några månader sedan. [...] [H]an fick sparken [...] eftersom han somnade på jobbet. [...] Akilov fick komma in på anställningsintervju och på knackig svenska berättade han om sin specialitet: att spränga. [...] Någon anställning var aldrig aktuell eftersom Akilov hade gjort ett svagt intryck under sin tid som inlejd. (Malmgren, 2017a, s. 12)

Övriga teman som kunde urskiljas inom dagspressens beskrivningar av Lundin Petterssons och Akilovs praktiska uppgifter skiljer sig åt markant. Medan Lundin Petterssons *intressen*, i form av musik, TV- och dataspel, bidrar till konstruktionen av honom presenteras Akilov med hans *religiösa bakgrund*. Beskrivningen av den religiösa bakgrunden uttrycker framförallt att Akilov inte var religiös. Detta genom att uppväxten varit sekulär och att han varken pratat om eller verkar haft kunskaper om religionen. Trots detta nämns att han var trosbekännande muslim och att han har besökt en moské i Sverige. Denna så kallade moské ska ha varit i form av en källarlägenhet som endast var öppen för vissa inbjudna. Därtill beskrivs Akilov också som en av flera uzbekiska jihadister.

Beskrivningen ovan avser således skiljaktiga kategorier och teman som endast återfinns hos en av personerna, intressen hos Lundin Pettersson och religiös bakgrund hos Akilov, varför de i sig inte är möjliga att jämföra. Dock kan det betraktas som talande att Lundin Petterssons intressen framställs, vilket inte alls görs avseende Akilov. Detta liknar resultatet under kategorin egenskaper som påvisade att Lundin Pettersson humaniserades medan Akilovs egenskaper knappt alls beskrevs. Att det är just intressen kan även anses förstärka bilden av Lundin Pettersson som mänsklig. Denna bild kan inte sägas målas upp av Akilov. Beskrivningen av Akilovs religiösa bakgrund kan istället bedömas vara av negativ bemärkelse. Detta med

anledning av att dagspressen beskriver moskén, som Akilov uppges ha besökt, som hemlig. Dessutom jämförs Akilov med trosbekännande muslimer som uppges finnas i svenska fängelser, vilket tydligt kan betraktas som att religionen sammankopplas med något dåligt.

Om Akilov döms till livstids fängelse - hur blir hans liv innanför murarna? Hur blir en terrorist bemött av andra fångar? [...] -Väl inne i fängelset blir det nog inga större problem. Det finns många anstalter där det sitter åtskilliga muslimska trosbekännare. (Brack, 2017, s. 18)

Att dagspressen tydligt framställer Akilovs religiösa bakgrund kan förstås utifrån Ahmed och Matthes (2017, s. 220, 235) studie om mediekonstruktionen av muslimer som framhåller att det finns en fientlighet mot just muslimer i samhället. Därtill påvisar studiens resultat att denna fientlighet förstärks ytterligare av att muslimer och islam framställs som något hotfullt. Således kan dagspressens beskrivning av Akilov likväl antas förstärka bilden av muslimer som något hotfullt. Detta på grund av den negativa skildringen av religionen som bland annat förknippas med fängslade trosbekännande muslimer.

Även i en svensk kontext finns liknande slutsatser, bland annat i en studie av Bredström (2003, s. 79-81) som argumenterar för att det finns en uppfattning om att brottslingar med rötter i andra kulturer begår brott just på grund av dess kultur. Kulturen uppfattas i sin tur som ärftlig och oföränderlig samt att den uppfattas komma från att en person exempelvis är muslim eller migrant. I studien framhålls också att den svenska kulturen associeras som något normalt medan andra kulturer betecknas som "De andra". I dagspressens beskrivningar av gärningspersonernas praktiska information återfinns enbart framställningar av Akilovs kultur, vilken kan förstås vara uzbekisk och/eller muslimsk. Utifrån Bredströms (2003) resonemang kan detta betecknas som "De andra" på grund av att kulturen inte bedöms vara svensk. Därtill kan dagspressens uttalanden om Akilovs koppling till islam resultera i att han uppfattas på ett mer negativt sätt samt att han ännu en gång försätts i kategorin "De andra" (jfr Brune, 1998, s. 29-30).

5.2.3 Normativitet kontra icke-normativitet

I denna underkategori behandlas dagspressens framställningar av normativa och icke-normativa uppgifter. En väsentlig del av dessa framställningar rör huruvida gärningspersonerna antas ha ägnat sig åt avvikande beteende eller inte innan respektive brottshandling. I Lundin Petterssons fall handlar denna information uteslutande om hans *oskuldskraft*. Han fastställs varit tidigare ostraffad och inte någon som polisen kände till. Därtill uppges att han varken gav sken av främlingsfientliga eller nynazistiska åsikter.

Gärningsmannen var inte känd av polisen sedan tidigare. Och det är så han beskrivs. Tidigare ostraffad och tillbakadragen. (Berntsson, El-Mochantaf, Nilsson & Olsson, 2015, s. 12)

Rapporteringen avseende Akilovs normativitet och icke-normativitet är olikartad den av Lundin Pettersson. I detta fall behandlar den främst *brottsrelaterade beteenden* istället för oskuldsfulla. Beskrivningarna cirkulerar till stor del kring att Akilov själv ska ha uppgett sig varit anklagad för att vara terrorist i Uzbekistan och att han på grund av detta ska ha efterlysts, jagats av myndigheterna, fängslats och torterats. Vidare framgår det också i dagspressen att han ska ha försökt ta sig till Syrien men gripits på gränsen från Turkiet varpå han ska ha deporterats tillbaka till Sverige.

Enligt dagspressen var Akilov inte enbart känd av det uzbekiska rättsväsendet, utan även Säpo ska ha känt till honom redan innan terrordådet. Det framställs att de hade fått tips om honom bland annat för att han visat aktning för IS. Detta gick dock inte att bevisa och ingen utredning inleddes. I artiklarna påstås också att Akilovs namn förekommit i en annan Säpo-utredning om ekobrottslighet för terrorfinansiering. Någon vidare information om detta framkommer däremot inte av artiklarna.

Det som framkommer om de båda personernas avvikande beteende ovan kan sammanfattas som att rapporteringen avseende Lundin Pettersson handlar om att han var oskuldsfull och att det förnekas att han haft fientliga åsikter. Detta kan förstås som att det även förnekas att han ska ha varit avvikande. Däremot kan Akilov betraktas som en avvikare. Detta genom att rapporteringen framhåller honom som en person som kommit i kläm med rättvisan såväl i Sverige som i Uzbekistan. Återigen beskrivs Lundin Pettersson alltså med positiva och förmildrande framställningar medan Akilov endast beskrivs med normbrytande beteende. Därigenom kan Akilov återigen förstås utifrån begreppet "De andra" och i förhållande till detta är det möjligt att förstå Lundin Pettersson som "Vi" (jfr Brune, 1998, s. 29-30).

Mest fokus i denna underkategori har dock berört dagspressens beskrivning av Akilovs *asylprocess*. Han uppges ha sökt uppehållstillstånd för att därefter ljuga och lämna motstridiga uppgifter till Migrationsverket.

När den terrormisstänkte Rakhmat Akilov ansökte om uppehållstillstånd i Sverige 2014 gjorde han det under ett helt annat namn och lämnade gång på gång uppgifter som inte stämde. (Eriksson, Nilsson & Tagesson, 2017, s. 8)

Det framhålls att Akilov inte ansågs sanningsenlig varpå han fick avslag på sin ansökan om uppehållstillstånd både av Migrationsverket och, efter överklagande, av Migrationsöverdomstolen. Därmed skulle han utvisas ur landet. Dagspressen framlägger att han då valde att gå under jorden, liksom tusentals andra också uppges ha gjort. Detta ska dels ha resulterat i att han blev efterlyst och söktes av polisen och dels i att utvisningen inte kunde verkställas.

Den misstänkte lastbilsterroristen Rakhmat Akilov, 39, skulle egentligen inte ha varit i Sverige [...] Redan i somras avslogs hans ansökan om uppehållstillstånd. Men han gick inte att finna, enligt polisen, som gjorde som vanligt: man förklarade honom som avviken och den 27 februari efterlystes han. (Olsson, 2017, s. 26)

Att dagspressen frekvent betonar att Akilov ansökt om asyl i Sverige kan förstås som att han inte anses tillhöra majoritetens "Vi"-grupp. Detta kan både tolkas på en lokal samhällsnivå, genom att han inte kommer från Sverige (jfr Brune, 1998, s. 29-30), och på en internationell nivå genom att han kommer från Uzbekistan som kan förstås tillhöra Orienten. Utifrån Orientalismens perspektiv betraktas nämligen personer och kulturer från öst som något annorlunda och dessutom underlägset väst (jfr Said, 2016, s. 65 ff). Utöver att Akilov ansökt om asyl i Sverige har han dessutom i asylprocessen uppvisat ett icke önskvärt beteende genom att han antas ha ljugit samt inte lämnat landet trots att han fått avslag på sin ansökan. Även detta kan utifrån Brunes (1998, s. 29-30) perspektiv betraktas som något oönskat som också ger skäl till att inte vilja förknippa honom till sig själv och istället betrakta honom som något annorlunda.

5.2.4 Tidigare beteenden och handlanden

Vid dagspressens beskrivningar av Lundin Petterssons och Akilovs bakgrunder framhålls avslutningsvis deras tidigare beteenden och handlanden. Det mest centrala agerandet som Lundin Pettersson återges med är att han utövade sina intressen, det vill säga spelade dator och hög hårdrocksmusik likväl som han varit aktiv på sociala medier. Dagspressen förmedlar också att Lundin Pettersson har brusat upp aggressivt, vilket dock framställs varit mycket ovanligt.

När han väl uttryckte sig och var aggressiv kunde han vara grov och svära. (Pettersson & Nilsson, 2015a, s. 10)

Därtill uppger dagspressen att Lundin Pettersson ska ha publicerat klipp på YouTube med destruktivt innehåll.

Ett annat klipp som spridits av Lundin Pettersson, som pekats ut som ensamvarg, handlar om just ensamhet. En bloggare berättar i ett klipp om ensamhet. Om att ibland känna sig så ensam och isolerad att man vill dö. (Pettersson & Nilsson, 2015a, s. 10)

I framställningen av Akilovs tidigare beteenden och handlanden framkommer information om att han ska ha migrerat. Det framläggs såväl att han har försökt ta sig till Syrien som att han kommit till Sverige. Utöver detta framställs han ha behandlat familjen på sätt som kan betraktas som klandervärd. Detta dels genom att han anklagat sin hustru för otrohet och prostitution och dels genom att han lämnade sin familj i Uzbekistan för att själv flytta till ett annat land. Dock framgår också flera gånger att han skickade pengar till familjen från Sverige. Detta framhålls som en orsak till varför han var arbetsvillig, vilket är en av de totalt två egenskaper som framgår av artiklarna, vilket beskrivits ovan.

Slutligen framställs Akilov som att han betar sig på ett förkastligt sätt och som att han misslyckats med sina förehavanden. Detta bland annat genom att han fördrev tiden med att röka och sova, har använt droger samt misskött sitt arbete.

Misstänkte Stockholmsterroristen Rakhmat Akilov, 39, kom till Sverige för att jobba - men fick sparken för att han inte kunde hålla sig vaken på jobbet. En tidigare kollega träffade honom för en månad sedan och frågade då om han hade hittat något nytt jobb: -Nej jag bara röker och sover, svarade Rakhmat Akilov då. (Malmgren, 2017, s. 12)

Av dessa framställningar kan Lundin Pettersson, i samma linje som tidigare, förstås som en vanlig person medan Akilov framställs ha ägnat sig åt mindre samhällsriktiga handlingar. Den bild som målas upp av Lundin Pettersson talar för att han ägnade sin fritid till vanliga aktiviteter, blev arg vid enstaka tillfällen samt gav skenet av att han mådde dåligt. Detta medan skildringen av Akilov poängterar hans etniska ursprung följt av vad som kan tolkas som en negativt laddad ton. Således kan de åtskilda personbeskrivningarna återigen förstås utifrån begreppen "Vi" och "De andra". Detta eftersom "Vi" betraktas som normalt medan "De andra" beskrivs med negativa aspekter (jfr Brune, 1998, s. 29-30).

Det som framställs om Akilov är att han ska ha haft ett allmänt dåligt beteende, att han misslyckats med det han vill göra samt att han har agerat förkastligt gentemot sin familj. Dock framhålls han ta ansvar för att försörja familjen genom att skicka pengar till dem i Uzbekistan. Detta skulle kunna liknas med Allen & Bruce (jft 2017, s. 235) studie av mediernas förhållningssätt till platser som domineras av etniska minoritetsgrupper, vilken bland annat påvisade att positiva aspekter gentemot dessa platser framhölls i sällskap av påminnelser om

negativa faktorer. På samma sätt har dagspressen framhållit att Akilov skickat pengar till sin familj, vilket kan betraktas som ett positivt handlande, följt av negativa aspekter.

[D]et enda han pratar om att få fler jobb så han kan skicka hem pengar till sin familj, har en kompis till Akilov berättat [...] 39-åringen hade bekymmer att sköta jobbet under slutet av förra året. -Han fick sparken från ett projekt för att han sov på jobbet, säger den tidigare kollegan. (Eriksson, Johansson, m.fl., 2017, s. 10-11)

Således placeras Akilov återigen i negativa sammanhang medan Lundin Pettersson humaniseras med oklanderliga bakgrundsförhållanden.

5.3 Dagspressens framställningar av personernas värderingar

Denna huvudkategori behandlar det datamaterial som talar för vilka åsikter, värderingar och sympatier Lundin Pettersson och Akilov uppges ha haft. I beskrivningarna framställer dagspressen vad personerna uppges ha engagerat sig i. Detta dels genom aktiva uttryck, vilket i kodningsschemat (se bilaga 1) rubricerats som *Yttrande av värderingar och åsikter*, och dels genom handlanden som tyder på vissa värderingar, vilket rubricerats som *Tyst engagemang*. Vid en okulär granskning av kodningsschemat bedöms Lundin Pettersson ha haft ett mer omfattande engagemang än Akilov, särskilt vad gäller att aktivt uttrycka sina åsikter.

Dagspressens skildring av Lundin Petterssons värderingar baseras främst på beskrivningen av hans aktivitet på internet. Bland annat uppges att han ska ha exponerat sina åsikter om religion, våld och politik genom spridning av filmer på nätet. Vidare framställer dagspressen att filmerna innehållit religionsfientligt och våldsförhärligande material, hyllningar av Sverigedemokraterna samt drogliberala åsikter.

Det mest framträdande i dagspressens skildring av Lundin Petterssons värderingar är dock framställningen av hans högerextrema och främlingsfientliga engagemang. Han beskrivs ha haft högerextrema sympatier och postat nazistglorifierade videos på sociala medier. Därtill påvisas hans nätaktivitet det senaste året ha dominerats av främlingsfientliga inslag. Detta dels genom spridning av klipp som kritiserar svensk invandringspolitik och dels genom att han gillat ett flertal videos med hätska angrepp mot religion och kvinnor. Dessutom redogör dagspressen för att Lundin Pettersson skrivit ett brev innehållande hatiska budskap mot migranter samt uttryckt sig kritiskt mot svensk invandringspolitik.

[P]å nätet var han mer utåtagerande och visade högerextrema sympatier [...] [B]örjade gilla sidor som hyllar Adolf Hitler och Nazityskland på sociala medier. På Facebook stödjer han också ett uppror för att stoppa invandringen till Sverige. (Granlund, Svahn, Tagesson & Nordström, 2015, s. 11)

I motsats till Lundin Pettersson framställs inte Akilov ha varit särskilt aktiv på internet eller på annat sätt spridit sina åsikter i någon vidare omfattning. En anhörig har sagt till dagspressen att Akilov aldrig pratade politik. I samtal med andra personer, bland annat i polisförhör, framställs Akilov däremot ha uttryckt missnöje över att Sverige varit delaktigt i bombningar mot hans land och mot Syrien. I led med detta framgår också att Akilov ska ha sympatiserat med IS, vilket delvis har yttrats genom uttalanden och genom uppladdning av propagandafilmer, men som framförallt kunde tydas på andra sätt. Till exempel betonas det att Akilov hade radikaliserats och att han, liksom andra uzbeker, har haft en vilja att ansluta sig till IS. Vidare uppges Akilov ha radikaliserats till den våldsbejakande extremismen men trots det inte blivit mer religiös. Detta kan tolkas som att dagspressen kopplar samman extremism och religion.

[i Turkiet] ska han ha radikaliserats. Men enligt TT:s uppgifter hade Akilov inte heller sen gått in på djupet i religionen (Tronarp, 2017, s. 10)

Akilov framställs även ha sympatiserat med andra våldsbejakande extremistiska organisationer samt gillat en bild föreställande skadade människor efter en större explosion. Ett tema som förekommer i beskrivningen av Akilov, men inte av Lundin Pettersson, är att han varit i direktkontakt med personer inom den våldsbejakande extremismens organisationer. Detta såväl i Turkiet som i Sverige.

Enligt 39-åringen ska 'ordern' om attentatet på Drottninggatan ha kommit direkt från terrorgruppen i Syrien. "Bombningarna i Syrien måste upphöra" säger 39-åringen (Eriksson, Johansson m.fl., 2017, s. 8)

Det som framkommit om Lundin Petterssons och Akilovs värderingar avviker tydligt från vad dagspressen framförde om personernas personliga egenskaper och bakgrundsförhållanden. Medan dessa tidigare områden framställer Lundin Pettersson i ett relativt positivt och oskyldigt ljus har Akilov genomgående utmålats som en misslyckad och klandervärd person. När det kommer till kategorin värderingar framgår det dock att Lundin Pettersson också ska ha hyst och spridit åsikter som inte kan tolkas samhällsriktiga. Dessutom verkar det som att dagspressen framför fler sådana negativa åsikter och handlingar av Lundin Pettersson än av Akilov. I detta

sammanhang tycks inte teoretiseringen kring begreppsparet “Vi” och “De andra” vara tillämpbar.

Däremot kan Powells (jfr 2011, s. 100) studie vara behjälplig för att förstå detta resultat. Enligt denna studie framställs icke-muslimska, så kallade inhemska, terrorister ofta som ensamagerande, varpå hotet mot samhället elimineras om personen försvinner. Detta medan muslimska terrorister antas ingå i en större grupp varför de utgör en fortsatt hotbild även om personen försvinner. På samma sätt skulle bilden av Lundin Pettersson, som ensam spridit högerextrem propaganda på internet, inte förväntas bidra till en fortsatt hotbild. Detta samtidigt som skildringen av Akilov, en av flera uzbeker som vill ansluta sig till IS, kan upplevas alstra ett fortsatt hot mot samhället. Detta skulle med viss försiktighet kunna förstås som att framställningen av Lundin Petterssons ofördelaktiga åsikter och handlingar inte skadar övriga medlemmar i “Vi”-gruppen, varför det är oskadligt att rapportera om honom på det sättet. Att däremot sammankoppla Akilov med jihadister, terrorism och IS kan eventuellt resultera i att han betraktas ingå i en sammanslutning av personer med samma intressen och värderingar varför hotet mot samhället fortsätter även efter Akilov gripits och bortförts.

5.4 Slutsatser

Dagspressens sammanställda beskrivningar av gärningspersonerna skulle kunna presenteras som att Lundin Pettersson konstrueras som en vanlig person medan beskrivningen av Akilov är mindre samhällsriktig. Lundin Pettersson beskrivs ha haft en stabil familj och ha växt upp och bott i ett lugnt och bra område. Vidare beskrivs han ha varit tystlåten, haft ett begränsat socialt umgänge, trevlig, lugn samt målinriktad och duktig i skolan och på praktikplatsen. Hans intressen framställs främst ha bestått av musik, TV- och dataspel. Därtill uppges han ha engagerat sig och spridit högerextrema och främlingsfientliga åsikter.

Akilov å andra sidan beskrivs främst som en uzbek som har migrerat till Sverige och fått ett utvisningsbeslut varpå han gått under jorden. Därtill skildras han bland annat genom att ha misskött sitt jobb, varit i kläm med rättvisan, ljugit för myndigheterna, radikaliserats samt skilt sig från sin fru efter att ha anklagat henne för prostitution och otrohet. Dagspressen porträtterar honom också som en pappa till fyra barn som han lämnat kvar i Uzbekistan, varpå han skickat pengar till familjen i samma land. Han beskrivs ha haft en harmonisk uppväxt i hemlandet och sedan bott i Turkiet innan han kom till Sverige, där han varit skriven på en bostadsadress men

bott på en annan. Han har också, enligt dagspressen, rört sig i kretsar av kriminalitet och missbruk, varit trosbekännande muslim samt hyllat och sympatiserat med IS. Sammanfattningsvis tycks Lundin Pettersson beskrivas mer nyanserat, med övervägande positiva och ofarliga skildringar men även med en del sämre. Detta medan Akilov kan sägas övervägande belastas med negativa porträtteringar.

Ett tydligt resultat är att respektive person beskrivs olika omfattande inom olika områden. Exempelvis framställs en relativt innehållsrik bild av Lundin Petterssons egenskaper medan detta nästintill saknas helt vad gäller Akilov. Däremot beskrivs Akilovs bakgrund mer ingående än Lundin Petterssons. Elsrud och Lalander (2017, s. 11-12) påtalar att konsekvensen av att inte uppvisa en fullständig bild av individerna är att läsaren ges utrymme att själv fylla i de luckor som uppstår samt att innehållet i dessa utfyllningar i regel inte är alltför olik den information som redan framställts. Utifrån detta resonemang antas det vara möjligt att använda såväl positiva som negativa föreställningar när läsaren ska skapa en fullständig bild av Lundin Pettersson. Detta eftersom han gestaltas relativt nyanserat av dagspressen. Däremot framställs Akilov med vad som kan tolkas som en övervägande negativ ton varför det antas troligt att läsaren föreställer sig att Akilovs övriga beskaffenheter, till exempel egenskaper, också är negativa.

Ett annat resultat som framkommit är att dagspressens beskrivningar enbart kan tyckas porträttera Lundin Pettersson som ensamagerande, detta trots att båda gärningspersonerna har begått respektive brott på egen hand (jfr Erlandsson, 2017; Stockholms Tingsrätt dom 2018-06-07 i mål nr B 4708-17). Lundin Pettersson beskrivs ha varit en enstöring som, ovetandes av sin bekantskapskrets, spridit sina värderingar på nätet. Detta medan Akilov dels beskrivs som en av flertalet uzbekar som vill förena sig med IS och dels som en av de tusentals andra utvisade personerna i Sverige som gått under jorden. Således skulle dagspressens framställning av Akilov kunna tolkas som att han är en av flera andra likasinnade personer, vilket kan leda till en uppfattning om honom som icke-ensamagerande och därmed mer hotfull än Lundin Pettersson (jfr Powell, 2011, s. 100).

Dagspressens framställning av Akilov som utvisad från Sverige är en av de mest centrala delarna i artiklarna, det vill säga det som dagspressen valt att belysa mest och flest gånger. Detta skulle kunna uppfattas som att beskrivningen av gärningspersonen som migrant också är den viktigaste informationen. Att Akilov som individ därefter kopplas samman med andra personer

i samma situation är inte ovanligt. Exempelvis påvisar Harris & Gruenewald (2020, s. 459–462) att nyhetsmedia ofta kopplar samman ökad migration med ökad brottslighet. Dessutom ges slutsatsen att allmänhetens åsikter, om att brott ökar med antalet migranter, påverkas av medias rapportering (Harris & Gruenewald, 2020, s. 461–465).

Vidare skulle dagspressens sätt att jämföra Akilov med andra uzbekier som vill förena sig med IS kunna liknas med Bredströms (jfr 2003, s. 80–81) beskrivning av mediala debatter, där kultur förklaras som ett oföränderligt ärftligt drag. Något som tycks komma från att individen är arab, kurd, muslim, invandrare alternativt kommer från mellanöstern. Därtill har denna kultur kunnat förstås bistå media att förklara brottshandlingen. Liknande resonemang finns också i Reimers (jfr 2007, s. 249) studie avseende den mediala diskursen om hedersmordet på Fadime, där det tycks återfinnas en föreställning om att mordet uppstått som ett resultat av en annorlunda kultur. Därtill framställer Bredström (2003, s. 82) att kultur enbart används som en förklarande faktor när brottet utförts av individer med utländsk bakgrund. Att dagspressen beskriver Akilov med en uzbekisk bakgrund sammankopplat med en önskan att ansluta sig till IS kan uppfattas vara ett sätt att förklara hans handling genom den kultur han, och många andra individer, tillhör. Detta samtidigt som Lundin Petterssons kultur inte nämns i artiklarna varpå kulturen inte kan förstås vara en påverkande faktor i det fallet.

Därtill kan det befaras finnas en risk för att dagspressen är delaktig i att skapa och eventuellt befästa negativa stereotyper av uzbekier samt personer som avvikit efter avslagsbeslut på asylansökan. Detta utifrån att dagspressen rapporterar särskilt intensivt om just dessa beskaffenheter hos Akilov, tillsammans med att han nästan uteslutande ägnar sig åt aktiviteter som frångår det normativa och önskvärda. Allen och Bruce (2017, s. 226-228) förklarar att stereotypa framställningar innebär att vissa utvalda förhållanden som associeras med en särskild grupp av individer används för att beskriva dem. När stereotyperna används i oproportionerlig omfattning uppfattas de vara sanna (Allen & Bruce, 2017, s. 226-228). Detta resonemang kan jämföras med Orientalismens förhållningssätt att västvärlden föreställer sig till öst som något annorlunda (Said, 2016, s. 63-65), eller med Brunes (1998, s. 29-30) argumentation för att ”Vi” tillskriver ”De andra” vissa egenskaper, i synnerhet sådana som vi själva inte vill ha. Båda dessa teoretiska resonemang tycks samtycka med att någon slags ”Vi”- eller majoritetsgrupp förenklar en utomstående grupp i beskrivningen av densamma. Detta liknar framställningen av

stereotyper som något som skapas genom att beskriva en grupp med vissa utvalda förhållanden som associeras med gruppen.

Sammanfattningsvis återfinns markanta skillnader i dagspressens beskrivningar av Lundin Pettersson och Akilov. Likt Lindgrens (2009, s. 70-75) studie av medias framställning om ungdomsrån påvisar resultatet att etnicitet kan användas i strävan att skapa ett motsatsförhållande mellan "Vi" och "De andra". På liknande sätt tycks etnicitet ha en betydande roll för dagspressens konstruktioner av de två gärningspersonerna. Detta eftersom dagspressens beskrivningar av gärningspersonerna överensstämmer med tidigare forskning genom att återkommande porträtter Akilov i negativa sammanhang och "De andra", medan Lundin Pettersson förskönas och kan uppfattas som "Vi".

6. Diskussion

Det mest väsentliga resultat från föreliggande studie är att de två gärningspersonerna konstrueras av dagspressen på olikartade sätt. Lundin Pettersson konstrueras som en vanlig person som visserligen har haft vissa svårigheter. Detta trots att han uppges ha spridit sina avvikande värderingar i stor omfattning. Dock belyser dagspressen tydligt att omgivningen var ovetandes om detta och att han således agerat ensam. Vidare beskrivs Lundin Pettersson med mångfacetterade egenskaper och med övervägande positiva, alternativt diffust beskrivna, bakgrundsförhållanden. Detta medan Akilov konstrueras som en misslyckad och klandervärd person som brutit mot samhällsnormerna. Han beskrivs nästintill utan personliga egenskaper och hans utifrånskap betonas. Detta genom att han framställs ha rötter i Uzbekistan, har varit asylsökande och att frågan om religion återkommer stundtals. Det tycks också som att Akilov spridit sina avvikande värderingar i mindre omfattning än Lundin Pettersson. Dock sammankopplas Akilov till andra individer med samma värderingar. Utifrån dessa resultat kan framställningen av Lundin Pettersson tolkas som att han förstås tillhöra "Vi", det vill säga en majoritetsgrupp som det inte talas alltför illa om, medan framställningen av Akilov kan förstås som att han tillhör "De andra", det vill säga en minoritetsgrupp som med färre hinder kan framställas på ett negativt sätt.

6.1 Utvidgad diskussion av datamaterialet

King (2015, s. 85-86) beskriver att amerikansk media återkommande framställer den svarta befolkningen med negativa och inkorrekta utpekningar samt som ett hot mot de vita medborgarna. På samma sätt kan skildringen av Akilov uppfattas som ett utpekande av uzbekiska och utvisade individer som ett hot mot "Vi". Detta med avseende på dagspressens beskrivning av Akilov som en av tusentals utvisade personer som gått under jorden och en av flertalet uzbekier som vill förena sig med IS. Därtill framlägger Bredström (2003, s. 85) att den mediala konstruktionen av kulturella skillnader, exempelvis genom att förklara en individs brottshandlingar med dess utländska kultur, bör beskrivas som rasistiska föreställningar. Således skulle dagspressens sammankopplingar mellan Akilov och andra icke-svenska

normbrytande personer kunna betraktas som en konstruktion av kulturella skillnader, vilket Bredström (2003) framhåller som spridning av rasistiska föreställningar.

Ett resultat i studien är att Lundin Pettersson inte jämförs med andra individer i Sverige som sprider högerextrema åsikter på nätet, eller med andra personer som har främlingsfientliga åsikter. Anledningen till detta är svår att spekulera i. En möjlig anledning skulle dock kunna vara att Lundin Pettersson betraktas som en av "Vi". Detta med stöd av Bruner (1998, s. 30) förklaring av den mänskliga och oskyldiga processen då "Vi" tar avstånd från egenskaper som vi inte vill definiera oss själva med. En jämförelse mellan Lundin Pettersson och flera andra högerextrema personer i Sverige är därav inte önskvärd på grund av att det skulle innebära att "Vi" tillskrivs oönskade egenskaper, vilket "Vi" istället gärna attribuerar "De andra". Detta resonemang stöds även av Orientalismens perspektiv vilket kan förstås som att det finns en etablerad uppfattning att "Vi" är överlägsna "De andra" samt att denna uppfattning såväl skapas som återskapas genom polariseringen av "Vi" som något bra, eftersträvansvärt och korrekt medan "De andra" utgörs av något dåligt, annorlunda och förkastligt (jfr Said, 2016, s. 63-67). Eftersom dagspressen med största sannolikhet själva ingår i "Vi"-kategorin torde det enligt ett sådant synsätt finnas ett inneboende intresse av att inte tala alltför nedsättande om en person som till största del kan inplaceras i den kategori som man själv betraktar sig tillhöra.

Såsom framgår av analysen är en upprepad tolkning av datamaterialet att Lundin Pettersson kan anses ingå i majoritetsgruppen "Vi" medan Akilov förvisas till den annorlunda minoritetsgruppen "De andra". Denna uppdelning av individer i "Vi" och "De andra" kan i förlängningen leda till negativa konsekvenser för de individer som förknippas med samma minoritetsgrupper som Akilov. Elsrud och Lalander (2017, s. 12) belyser till exempel att användande av stereotyper, vilket enligt tidigare resonemang likväl kan gälla vid beskrivningar av "De andra", kan innebära att individer rangordnas samt att värderingar om vad som betraktas som normalt respektive onormalt befästs. Detta kan leda till att vissa grupper av individer förminskas eller uppfattas som hotfulla. Detta styrks av Bredströms (2003, s. 82-84) resonemang som framhåller att migranter har betraktats som annorlunda från övriga i samhället och att detta bland annat har legitimerat klasskillnader. Dessutom uppges personer som betraktas som migranter av omgivningen ha påtalat att de upplever sig annorlunda behandlade

i samhället, vilket antas bero just på uppfattningen om dem som olik majoritetsbefolkningen. Således verkar det förekomma att individer tillhörande vissa grupper får en annorlunda behandling, både strukturellt och privat, endast utifrån att de tillhör en grupp som det finns en viss uppfattning kring. I föreliggande studie kan uzbekerna och personer som avvikit efter asylavslag riskera att utpekas som just sådana grupper. Detta eftersom Akilov, som i övrigt utmålas som en dålig person, framställs med dessa kännetecken.

En alternativ tolkning till Bredströms (2003, s. 82-84) resultat kan vara att dessa negativa stereotypa uppfattningar om grupperna redan finns och att dagspressens användning av dem i beskrivningen av Akilov snarare förstärker än skapar dem. Detta kan stödjas av Powells (2011, s. 97) studie som kommer fram till att medierna många gånger skapar föreställningar utifrån viss information, till exempel att personer med ett visst namn eller från ett visst område är muslim. Detta talar för att det inte nödvändigtvis behöver vara just uzbekerna som belastas med negativa uppfattningar utan att det kan handla om en grupp som uzbekerna förutsätts ingå i, till exempel migranter i allmänhet, migranter från vissa områden eller muslimer. På samma sätt behöver då inte heller specifikt personer som avvikit från asylavslag vara den grupp som det finns negativa föreställningar om. Istället kan det till exempel röra sig om asylsökande generellt varpå personer som avvikit placeras i den större gruppen och därmed ingår i de föreställningar som omgivningen har om dem.

Ytterligare en differens som framkommit anträffades redan under datainsamlingen, vilket avhandlar antalet publicerade artiklar. I sökningen av Lundin Pettersson återfanns 41 unika artiklar, varav 12 innehöll minst en kod om hans personliga egenskaper, bakgrund eller värderingar. Detta medan 56 unika artiklar återfanns i sökningarna för Akilov, där 26 artiklar uppfyllde samma kriterium. Således påträffades 37 % fler unika artiklar om Akilov än Lundin Pettersson och 117 % fler som behandlade Akilovs personliga egenskaper, bakgrund och värderingar än för Lundin Pettersson. Därtill bör tilläggas att för den tidsperiod som artiklarna eftersöktes påträffades artiklar om Lundin Pettersson under sex dagar medan artiklarna om Akilov återfanns vid fyra dagar, vilket gör skillnaden än mer markant.

Trots att föreliggande studie inte har som avsikt att analysera datamaterialet kvantitativt kan frekvensen av artiklarna bedömas vara relevant utifrån studiens syfte, vilket är att jämföra

dagspressens konstruktioner av Lundin Pettersson och Akilov. Detta eftersom överrapportering, det vill säga att ett fenomen beskrivs mer omfattande än ett annat, kan skapa en skev uppfattning om verkligheten (Kanji, 2018, s. 8). Således antas också den skeva artikelfördelningen mellan Lundin Pettersson och Akilov kunna ha betydelse för konstruktionen av dem. Därav anses den ojämna mängden artiklar även relevant att belysa.

6.2 Kritisk diskussion om studiens tillvägagångssätt

En aspekt som kan anses vara väsentlig att diskutera är anledningen till valet av teoretiska förhållningssätt. Orientalismen och begreppsparen "Vi" och "De andra" valdes ut på grund av att de ansågs behjälpliga att besvara studiens syfte, det vill säga hur dagspressen konstruerat gärningspersonerna. Eftersom dessa förhållningssätt har stora likheter hade ytterligare en teori möjligtvis kunnat öka förståelsen för datamaterialet, främst för konstruktionen av Lundin Pettersson. Detta eftersom tolkningen av framställningen av honom i många fall sätts i relation till skildringen av Akilov, det vill säga att "Vi" förklaras genom "De andra", varpå en annan teori troligtvis varit behjälplig för att förstå och analysera datamaterialet. Brune (1998, s. 54) belyser dock att framställningen av "De andra" enklare kan identifieras i jämförelse med skildringen av "Vi", vilket skulle kunna förstås vara orsaken till att framställningen av Lundin Pettersson många gånger förklaras genom porträtteringen av Akilov.

Ett alternativt tillvägagångssätt att frångå det eventuella problemet att Lundin Pettersson relateras till Akilov hade kunnat vara att analysera fallen separat för att sedan jämföra analyserna med varandra. Det vill säga att dagspressens skildring av Lundin Pettersson analyserades som en enskild innehållsanalys och framställningen av Akilov som en annan för att därefter jämföra dessa två analyser.

En annan problematisk aspekt med att jämföra dagspressens konstruktioner av gärningspersonerna skulle kunna vara den tidsintervall som återfinns mellan händelserna. Förvisso ligger dessa nära varandra i tid ur en historisk kontext men det bör noteras att det skiljer 18 månader mellan individernas handlande och därigenom även mellan dagspressens rapporteringar. Således återfinns risken att en eller flera mellanliggande händelser påverkat hur dagspressen förhåller sig till brott generellt, vilket kan ha inverkan på hur media beskriver gärningspersonerna. Därav hade en jämförelse av två fall som skildrades samtidigt i media kunnat betraktas mer lämpade och troligtvis ökat studiens tillförlitlighet.

Därutöver hade studien möjligtvis kunnat stärkas av en mer omfattande översikt av tidigare forskning. Litteratursökningarna fokuserade på etnicitet i media, vilket ansågs relevant utifrån syftet att studera gärningspersoner med olika etniska tillhörigheter. Eftersom samtliga människor tillhör någon etnicitet avsågs begreppet behandla båda gärningspersonerna. I de framkomna studierna har resultatet dock främst kommit att belysa etniska minoritetsgrupper. Därigenom kan den tidigare forskning som presenteras i studien uppfattas något skev då den främst kan associeras till Akilov. Därav hade sökningar efter studier som fokuserar mer på aspekter som berör Lundin Pettersson varit önskvärt. Exempelvis hade forskning om medierepresentationen av vita våldsutövare varit av intresse för att ytterligare kunna tolka dagspressens framställning av Lundin Pettersson.

En annan aspekt avseende litteraturöversikten som kan betraktas som problematisk är att den svenska litteraturen är relativt utdaterad. De studier som har inkluderats i översikten har publicerats mellan 2003-2009. Eftersom mycket har hänt inom migrationsområdet sedan dess, exempelvis ”flyktingvågen” 2015 som var starten på en förändrad migrationspolitik, kan även medias sätt att framställa personer med olika etniska tillhörigheter ha förändrats. Därmed hade det kunnat vara fördelaktigt att filtrera sökningen på årtal närmare de två fall som studeras.

6.3 Förslag till vidare forskning

Det är möjligt att skillnader som framkommit mellan dagspressens framställningar av gärningspersonerna återspeglar faktiska skillnader som inte beror på etnisk tillhörighet. Det kan också vara så att de skillnader som framkommit i jämförelsen av fallen skulle jämnat ut sig om ett längre tidsintervall hade studerats, eftersom det kan ta längre tid att inhämta information utomlands än i Sverige. För vidare forskning hade det därför varit lärorikt att undersöka om dagspressens konstruktioner av gärningspersonerna blir annorlunda över ett längre tidsintervall.

Ett annat förslag till vidare forskning är att studera hur media framställer minoritetsgrupper där majoritetsbefolkningen består av de som här betraktas som ”De andra”. Denna studie har genomförts på en geografisk plats där ”Vi” och majoritetsgruppen kan förstås innefatta vita personer från väst medan ”De andra” och minoritetsgruppen består av icke-vita individer från öst. Det hade därför varit intressant att studera ifall medias framställning handlar om en överlägsenhet där väst dominerar över öst, som Said (2016) framställer Orientalismen, eller ifall det handlar om majoritet kontra minoritet, som Brune (1998) beskriver ”Vi” och ”De andra”.

Referenslista

Ahmed, S., & Matthes, J. (2017). Media representation of Muslims and Islam from 2000 to 2015: A meta-analysis. *The International Communication Gazette*, 79(3), 219-244. <https://doi.org/10.1177/1748048516656305>

Ahola, T. (2015, 23 oktober). Polisen: Han valde ut sina offer. *Svenska Dagbladet*. Hämtad från <https://www.svd.se/polisen-det-ror-sig-om-ett-hatbrott>

Allen, M. J., & Bruce, T. (2017). Constructing the Other: News media representations of a predominantly 'brown' community in New Zealand. *Pacific Journalism Review : Te Koako*, 23(1), 225-244. <https://doi.org/10.24135/pjr.v23i1.33>

Bergström, G., & Boréus, K. (2012). Samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys. I G. Bergström & K. Boréus (Red.), *Textens mening och makt* (13-48). Lund: Studentlitteratur.

Bredström, A., (2003). Gendered Racism and the Production of Cultural Difference: Media Representations and Identity Work among 'Immigrant Youth' in Contemporary Sweden. *Taylor & Francis Journals*, 11(2), 78-88. <https://doi.org/10.1080/08038740310002932>

Brune, Y. (1998). Tårögda flickor och kusliga män. I Y. Brune (Red.), *Mörk magi i vita medier: Svensk nyhetsjournalistik om invandrare, flyktingar och rasism* (29-58). Stockholm: Carlssons bokförlag.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. (3 uppl.). Stockholm: Liber.

Bryman, A. (2012). *Social research methods*. (4. ed.) Oxford: Oxford University Press.

Bryman, A. (1997). *Kvantitet och kvalitet i samhällsvetenskaplig forskning*. Lund: Studentlitteratur.

Diskrimineringsombudsmannen. (2020). *Etnisk tillhörighet som diskrimineringsgrund*. Hämtad 2021-04-28 från <https://www.do.se/om-diskriminering/skyddade-diskrimineringsgrunder/etnisk-tillhorighet-som-diskrimineringsgrund/>

Divinyi, S. (2018, 30 januari). Från förberedelser till gripandet - det gjorde Akilov under terrordagen. *Göteborgs-Posten*. Hämtad från <https://www.gp.se/nyheter/sverige/fran-forberedelser-till-gripandet-det-gjorde-akilov-under-terrordagen-1.5115087>

- Eberl, J-M., Meltzer, C. E., Heidenreich, T., Herrero, B., Theorin, N. ... Strömbäck, J. (2018). The European media discourse on immigration and its effects: a literature review. *Annals of the International Communication Association*, 42(3), 207-223. <https://doi.org/10.1080/23808985.2018.1497452>
- Elsrud, T., & Lalander, P. (2007). Projekt Norrliden: Om småstadspressens etnifiering och genderisering av en förort. *Sociologisk forskning* 44(2), 6-25. <https://www.jstor.org/stable/20853532>
- Erlandsson, Å. (2017). *Det som aldrig fick ske: skolattentatet i Trollhättan*. Stockholm: Nordstedts.
- Figenschou, T. U., Beyer, A., & Thorbjørnsrud, K. (2015). The Moral Police: Agenda-setting and Framing Effects of a New(s) Concept of Immigration. *Nordicom Review*, 36(1), 65-78. <https://doi.org/10.1515/nor-2015-0006>
- Görman, U. (2017). *Lathund för etikprovning*. HT-fakulteterna: Lunds universitet.
- Harris, C. T., & Gruenewald, J. (2020). News Media Trends in the Framing of Immigration and Crime, 1990–2013. *Social Problems*, 67(3), 452–470. <https://doi.org/10.1093/socpro/spz024>
- Hübinette, T. & Tigervall, C. (2009) To be Non-white in a Colour-Blind Society: Conversations with Adoptees and Adoptive Parents in Sweden on Everyday Racism. *Journal of Intercultural Studies*, 30(4), 335-353. <https://doi.org/10.1080/07256860903213620>
- Kanji, A. (2018). Framing Muslims in the “War on Terror”: Representations of Ideological Violence by Muslim versus Non-Muslim Perpetrators in Canadian National News Media. *Religions*, 9(9), 274. <https://doi.org/10.3390/re19090274>
- Kearns, E., Betus, A., & Lemieux, A. (2019). Why Do Some Terrorist Attacks Receive More Media Attention Than Others? *Justice Quarterly*, 36(6), 985-1022. <https://doi.org/10.1080/07418825.2018.1524507>
- King, M. (2015). The ‘knockout game’: moral panic and the politics of white victimhood. *Race & Class*, 56(4), 85-94. <https://doi.org/10.1177/0306396814567411>
- Lee, S. T. & Nguyen, P. T. (2015). Media, race and crime: Racial perceptions and criminal culpability in a multiracial national context. *The International Communication Gazette*, 77(1), 24-50. <https://doi.org/10.1177/1748048514556978>

- Lindgren, S. (2009). Representing otherness in youth crime discourse: youth robberies and racism in the Swedish Press 1998-2002. *Critical Discourse Studies*, 6(1), 65–77. <https://doi.org/10.1080/17405900802560116>
- Loomba, A. (2006). *Kolonialism/Postkolonialism: en introduktion till ett forskningsfält*. Stockholm: Tankekraft.
- Lundman, B., & Hällgren Graneheim, U. (2008). Kvalitativ innehållsanalys. I M. Granskär & B. Höglund-Nielsen (Red.). *Tillämpad kvalitativ forskning inom hälso- och sjukvård* (s. 159-172). Lund: Studentlitteratur.
- Mattsson, K. (2005) Diskrimineringens andra ansikte – svenskhet och det vita västerländska. I: de los Reyes, P. & Kamali, M. (red.) *Bortom vi och dom. Teoretiska reflektioner om makt, integration och strukturell diskriminering* (s. 139-157). (SOU 2005:41). Stockholm: Fritzes.
- Nationalencyklopedin. (u.å). *Media*. Hämtad 2021-05-02 från <http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/media>
- Powell, K. A. (2011). Framing Islam: An Analysis of U.S. Media Coverage of Terrorism Since 9/11. *Communication Studies*, 62(1), 90-112. <https://doi.org/10.1080/10510974.2011.533599>
- Reimers, E. (2007). Representations of An Honor Killing: Intersections of Discourses on Culture, Gender, Equality, Social Class and Ethnicity. *Feminist Media Studies*, 7(3), 239-255. <https://doi.org/10.1080/14680770701477867>
- Said, E. W. (2016). *Orientalism*. (Nyutg.) Stockholm: Ordfront.
- Sarnecki, J. & Carlsson, C. (2020). *Introduktion till kriminologi Volym 1 Brottslighetens omfattning, karaktär och orsaker*. (Upplaga 2). Lund: Studentlitteratur.
- Schreier, M. (2012). *Qualitative Content Analysis in Practice*. Los Angeles, [Calif.]: SAGE.
- Vetenskapsrådet (2017). God forskningsred. (Reviderad utgåva). Stockholm: Vetenskapsrådet. https://www.vr.se/download/18.2412c5311624176023d25b05/1555332112063/God-forskningsred_VR_2017.pdf

Datamaterial (tidningsartiklar)

Andersson, A. (2015, 25 oktober). Ondskan slog till och hela Sverige stannade. *Aftonbladet*, s. 26.

Andersson, J-O. (2017, 12 april). 'Jag blev inte överraskad'. *Aftonbladet*, s. 10-11.

Berntsson, J., El-Mochantaf, C., Nilsson, G., & Olsson, D. (2015, 23 oktober). Anton, 21 - en gåta. Han gillade nazifilmer. *Expressen*, s. 12-15

Brack, C. (2017, 11 april). "Det finns en jävla feighet". *Expressen*, s. 18-19.

Britts, M., & Hagberg, S. (2015, 25 oktober). Skolkamraten: Han var ensam och hade det svårt socialt. *Aftonbladet*, s. 6-7.

Eriksson, N., Johansson, A., Tagesson, E., & Thornéus, E. (2017, 10 april). Skulle utvisas. *Aftonbladet*, s. 8-11.

Eriksson, N., Nilsson, C., & Tagesson, E. (2017, 11 april). Bluffade - för att få stanna kvar i Sverige, *Aftonbladet*, s. 8-9.

Forsberg, O. (2017, 13 april). Greps - direkt. *Aftonbladet*, s. 8-9.

Freje, J. (2017, 12 april). Spendrupschauffören bodde 30 m från Akilov. *Expressen*, s. 10-11.

Granlund, J., Svahn, N., Tagesson, E., & Nordström, I. (2015, 23 oktober). 'Höll sig mest för sig själv'. *Aftonbladet*, s. 11-12.

Hagberg, S., & Lorentz-Allard, R. (2015, 25 oktober). 'Han var gladare'. *Aftonbladet*, s. 6-7.

Hamadé, K. & Israelsson, L. (2017, 13 april). Besöken i hemliga moskén. *Expressen*, s. 8-9.

Hansson, W. (2017, 12 april). Ett land gjort för terroristvärning. *Aftonbladet*, s. 9.

Jakobson, H., Roos, M., & Svensson, N. (2017, 10 april). Stefan Löfven: "Det gör mig frustrerad". *Expressen*, s. 20-21.

Jerrevång, S., Israelsson, M., Lorentz-Allard, R., Hagberg, S., Forsberg, O. ... Tronarp, G. (2015, 23 oktober). Anton, 21 dödade 2 på skolan. *Aftonbladet*, s. 8.

Kerpner, J. (2017, 13 april). Kontrollerna har halverats. *Aftonbladet*, s. 12-13.

- Kronquist, P., & Matteus, A-C. (2017, 11 april). Kluvna budskap om utvisningar. *Expressen*, s. 2.
- Larsson, M. (2017a, 11 april). Därför exporteras terror från Uzbekistan. *Expressen*, s. 12-13.
- Larsson, M. (2017b, 13 april). Mats Larsson: Terroristerna förförs av hatets predikanter. *Expressen*, s. 9.
- Lundberg Andersson, H. (2017a, 10 april). GW:s ilska: Visa kraft. *Expressen*, s. 20-21.
- Lundberg Andersson, H. (2017b, 10 april). Säpos info kom inte ut. *Expressen*, s. 18-19.
- Lundberg Andersson, H., & Freje, J. (2017, 10 april). Polisen slog till i natt mot asbestföretag. *Expressen*, s. 10-11.
- Lundberg Andersson, H., & Sohl Stjernberg, M. (2017, 13 april). Akilovs bittra uppbrott från frun. *Expressen*, s. 10-11.
- Lundberg Andersson, H., & Syrén, M. (2017, 10 april). Erkänner. Nöjd med dådet. Därför gjorde han det. *Expressen*, s. 8-9.
- Malmgren, K. (2017a, 10 april). Rökte och sov på jobbet - fick sparken. *Expressen*, s. 12-13.
- Malmgren, K. (2017b, 11 april). Ljög om sin bakgrund. Brände sig vid attacken. *Expressen*, s. 8-9.
- Malmgren, K., & Nilsson, A.K. (2015, 26 oktober). Han dolde sin avsky. *Expressen*, s. 8-9.
- Malmgren, K., Ronge, J., Sohl Stjernberg, M., & Lundberg Andersson, H. (2017, 12 april). Här häktas Akilov. *Expressen*, s. 8-9.
- Malmgren, K., & Ylander, A. (2015, 25 oktober). Anton, 21, skrev om sitt motiv i ett brev. *Expressen*, s. 9.
- Olsson, D. (2017, 11 april). 20 spanare ska hitta 4 000 gömda & efterlysta. *Expressen*, s. 26-27.
- Petersson, C., & Nilsson, A.K. (2015a, 24 oktober). Han var en ensamvarg. *Expressen*, s. 10-11.
- Petersson, C., & Nilsson, A-K. (2015b, 25 oktober). Hatet väcker minnen. *Expressen*, s. 10-13.

Roström Andersson, S., Tagesson, E., Nordström, I., Andersson, J., Britts, M. ... Lorentz-Allard, R. (2015, 24 oktober). Dådet: ett hatbrott. *Aftonbladet*, s. 8-9.

Sachnin, A. (2017, 12 april). En outtömlig källa av jihadister. *Aftonbladet*, s. 4-5.

Sohl Stjernberg, M. (2017, 11 april). Jakten på skyldiga. *Expressen*, s. 10-11.

Svensson, O. (2017, 10 april). 12 000 är efterlysta. *Aftonbladet*, s. 14-15.

Tronarp, G. (2017, 13 april). 'Han ville ansluta sig till IS'. *Aftonbladet*, s. 10-11.

Ylander, A., & Salihu, D. (2015, 24 oktober). Här söker mördaren sina offer. *Expressen*, s. 8-9.

Bilaga: Kodningsschema

Kodningsschema 1: Lundin Pettersson

Egenskaper

Positiva

- Lugn (5)
- Jättelugn (2)
- Trevlig (5)
- Hälsade artig (2)
- Artig
- Snäll (2)
- Jättego
- Skötsam
- Duktig
- Flitig elev
- Absolut inte våldsam
- Gjorde inte en fluga förnär
- Blev mer vanlig
- Blivit mer vuxen

Negativa

- Hejade aldrig tillbaka
- Tittade ner i marken (2)
- Kunde inte hålla ögonkontakt under någon längre tid (2)
- Hade det svårt socialt (4)
- Enstöring
- Ofta trött

Neutrala

- Tillbakadragen (12)
  - Tystlåten (10)
  - Fåordig
  - Riktigt tyst
  - Sa inte så mycket, var i sin egen värld (2)
  - Iakttagande
  - Innesluten
  - Ensamvarg (4)
  - Som vem som helst
  - Som vilken kund som helst
  - Inget konstigt med honom
  - Normal
  - Praktiskt lagd
-

Bakgrund

Sociala sammanhang

Familj

- Familjen (2)
- Båda föräldrarna i livet
- Bra föräldrar
- Flera syskon
- Har en bror
- Vänner till familjen (3)

Vänner

- Vänner
- Grillade med grabbgång
- Umgicks inte med vänner på fritiden

Skola

- Klasskamrat/er (17)
- Går i skolklass
- Jobbigt i skolan (socialt)
- Tillhörde till viss del en klassgruppering
- Absolut inte mobbad
- Mobbad (3)
- Pratade om intressen (film och datorspel) (2)

Jobb

- Arbetskollegor (5)
- Handledare

Ensamhet

- Höll sig mest för sig själv (6)
  - Ensam (2)
  - Självvalt isolerad
  - Isolerad (2)
  - Bröt med alla kontakter
-

Praktiska uppgifter

Bostadsförhållanden

- Boende i Trollhättan
- Bodde ensam i en lägenhet i Trollhättan
- Hemmahörande i Trollhättan (2)
- Lugnt bostadsområde (2)
- Växt upp i en bra miljö

Sysselsättning

- Gick gymnasiet (4)
- Ville bli verkstadstekniker
- Gick på industriutbildning (2)
- Arbetsmarknadsutbildning via Arbetsförmedlingen
- Gick skola
- Nyligen befann han sig i skolan fem dagar i veckan för att nå målet
- Duktig på att fräsa och svarva
- God hand med maskinerna
- Duktig i industriutbildningen
- Finalplats i ungdoms-SM i CNC-svarvning
- Skaffade en praktikplats
- Praktiserade på ett industriföretag i Trollhättan (4)

Intressen

- Musikintresserad (4)
  - Hårdrock (2)
  - Tysk hårdrock
  - Data- och spelintresserad (3)
  - Tyckte om tv-spel
  - Intresse för datorspel
  - Avskydde hip-hop musik (2)
-

Kodningsschema 1: Lundin Pettersson, forts.

Normativitet / icke-normativitet	<i>Oskuldsfull</i> <ul style="list-style-type: none"> · Inte känd av polisen (2) · Tidigare ostraffad (4) · Beskrivs inte ha gett uttryck för främlingsfientlighet under grundskoletiden · Gav inte sken av främlingsfientliga åsikter under utbildningen · Absolut inget intresse för nynazism eller liknande · Uppfattningen att han inte hade åsikter om nåt (säger en klasskompis)
----------------------------------	---

Tidigare ageranden	<i>Utövande av intressen</i> <ul style="list-style-type: none"> · Spelade datorspel till sent på kvällen · Spelade dator · Spelade hög hårdrocksmusik · Flitig kund på pizzeria <i>Stilförändring</i> <ul style="list-style-type: none"> · Den långa skinnrocken försvann · Det långa håret försvann (3) · Hans stil förändrades (2)	<i>Sociala medier</i> <ul style="list-style-type: none"> · Aktiv på internet · Aktiv på YouTube · Lagt upp klipp på YouTube med musikvideor med destruktiva titlar · Visat upp musikintresse på sociala medier · Spridit klipp om ensamhet och dödslängtan som ensamheten orsakar	<i>Aggressivt beteende</i> <ul style="list-style-type: none"> · När han väl uttryckte sig och var aggressiv kunde han vara grov och svära · Kunde brusa upp någon enstaka gång
--------------------	--	--	---

Värderingar

Tyst engagemang i högerextremism	<i>Allmän högerextremism</i> <ul style="list-style-type: none"> · Visade högerextrema sympatier på nätet (2) · Hade högerextrema sympatier · Sympatier för högerextrema rörelser och bloggar · Gillat och prenumererat på filmer av en tongivande svensk högerextrem bloggare och opinionsbildare · Började gilla sidor som hyllar Adolf Hitler och nazityskland (2)	<i>Specifikt främlingsfientlighet</i> <ul style="list-style-type: none"> · Stödjer uppror på Facebook för att stoppa invandringen till Sverige · Engagerat sig för en kampanj om folkomröstning om svenskt flyktingmottagande (3) · Främlingsfientliga inslag har dominerat hans nätaktivitet senaste året · Gillat flera filmer med hätska utfall mot religion och kvinnor - särskilt våldtäktsoffer · Sympatiserar med bl.a. SD
----------------------------------	---	--

Yttranden av värderingar och åsikter	<ul style="list-style-type: none"> · Spred propaganda om terroråd, nazism, skolskjutningar, våld och knark · Visat tydliga sympatier med högerextrema och invandrarfientliga ideologier · Spridit film som hånar 9/11 · Spred filmer om att legalisera marijuana <i>Våld</i> <ul style="list-style-type: none"> · Spred våld på internet · Spred våldförhålligande filmer om rätten att bära vapen · Spridit filmklipp om massakern i Columbine High School <i>Högerextremism</i> <ul style="list-style-type: none"> · Uttryck för högerextrema åsikter på nätet · Spritt filmer med högerextrem innehåll (2) · Postar nazistglorifierade filmer på sociala medier (2) · Spridit filmer av Adolf Hitler	<i>Främlingsfientlighet</i> <ul style="list-style-type: none"> · Brev med hatiska budskap mot invandrare · Tycker att Sverige tar hit för många invandrare · Missnöjd med invandringspolitiken och känner sig tvingad att agera (2) · Skriver att han måste göra något åt invandringspolitiken (2) · Spritt videor som kritiserar svensk invandringspolitik · Spridit klipp där högerextrema bloggare pratar om det multikulturella helvetesprojektet <i>Religion</i> <ul style="list-style-type: none"> · Postar starkt religionsfientliga filmer · Spred hundratals filmer av en kontroversiell amerikansk religionskritiker som går till angrepp mot feminister och våldtäktsoffer (3) <i>SD</i> <ul style="list-style-type: none"> · Spridit filmer av debatter där SD anses vinna över t ex Reinholdt · Sprider ett antal Sverigedemokratiska filmer på sin YouTube-sida
--------------------------------------	--	--

Kodningsschema 2: Akilov

Egenskaper

<i>Positiva</i>	<i>Negativa</i>
· Arbetsvillig (2)	· Instabil

Bakgrund

Sociala sammanhang	<i>Familj</i>	<i>Jobb</i>	<i>Andra bekanta</i>
	· Fyrbarnsfar (9) · Familj i Uzbekistan (2) · Barn och hustru utomlands · Hustru · Uzbekisk fru (2) · Frånskild · Infekterad skilsmässa (4) · Uppbrott från frun (3)	· Kollega (8) · Har arbetsgivare · Cheferna oroliga (2)	· Vänner (7) · Bekanta i Uzbekistan · Umgicks i kretsar av kriminalitet och drogmissbruk · Personer i hans närhet (2) · Anhörig · Bekant

---

Praktiska uppgifter	<i>Hemlandsförhållanden</i>	<i>Arbetsförhållanden</i>	<i>Religiös bakgrund</i>
	· Uzbeker/från Uzbekistan (20) · Etnisk tadjjik (2) · Talade annat språk · Växte upp i Samarkand (4) · Harmonisk tillvaro i hemlandet · Gick i grundskola · Ingen högre utbildning · Arbetat som svetsare (i hemlandet) (3) · Åkte ofta till Turkiet med sin fru (2) · Bott i Turkiet (4) <i>Bostadsförhållanden</i> · Postadress i norra Stockholm · Skriven i förortsområde · Bosatt i Stockholms södra förorter · Bor i lägenhet på 64m2 med flera andra uzbeker	· Anställningsintervju (2) · Anställningsintervju, nekad (2) · Jobbat som (asbest)sanerare i Stockholmsområdet (7) · Jobbade (8) · Sanerade asbest (3) · Sökt jobb, nekad · Sökt jobb (2) · Saknade specialkompetens (för asbestsanering) (2) · Sprängexpert (5) · Fick sparken (5) · Dyster yrkesutveckling · Bekymmer att sköta jobbet · Svagt intryck på jobbet · Blev av med jobbet	· Sekulär uppväxt · Han visste inte ens hur man ber (4) · Har mycket begränsade kunskaper om islam (2) · Besökt moské i Sverige (5) · Pratar aldrig religion (2) · Muslim (2) · En av flera uzbekiska jihadisterna · Muslimska trosbekännare · Knackig svenska

---

Normativitet / icke-normativitet	<i>Brottsrelaterat beteende</i>	<i>Asylprocess</i>
	· Efterlystes i Uzbekistan (7) · Fängslad i Uzbekistan · Anklagad i Uzbekistan för att vara terrorist (2) · Påstår sig ha gripits och torterats i Uzbekistan (3) · Jagats av uzbekiska myndigheter · Känd hos Säpo (9) · Säpo-utredning hittar koppling till ekobrottslighet och terrorfinansiering · Efterlyst för brott som kopplas till religiös extremism (4) · Gripits under gränspassagen till Turkiet på väg till Syrien / misslyckats med att ta sig till Syrien (3) · Deporterats till Sverige (3)	· Nekades uppehållstillstånd (20) · Skulle utvisas (29) · Överklagan nekats (4) · Avvek från utvisningsbeslut (12) · Gick under jorden (11) · En av tusentals andra utvisade som gått under jorden (5) · Utvisningsbeslut lämnades till polisen (5) · Efterlyst av polisen (17) · Sökt av polis (2) · Sökte uppehållstillstånd i Sverige (15) · Bluffade för att få stanna i Sverige (3) · Lämnade motstridiga uppgifter (till Migrationsverket) (19) · Använt flera identiteter under sin tid i Sverige

---

Kodningsschema 2: Akilov, forts.

Tidigare ageranden	Gentemot familjen	Beteenden	Migrerar
	<ul style="list-style-type: none"> · Skickade pengar till familjen (4) · Anklagade hustrun för otrohet och prostitution (2) · Lämnade familjen (2)	<ul style="list-style-type: none"> · Missbrukat droger · Använt narkotika · Rökare (4) · Sover mycket (4) · Rökte på jobbet · Sov på jobbet (8) · Avvek från jobbet	<ul style="list-style-type: none"> · Försökte korsa gränsen till Syrien (3) · Kom till Sverige · Flyr till Sverige · Kom till Sverige för att jobba (2)

Värderingar			
Tyst engagemang i högerextremism	<ul style="list-style-type: none"> · Sympatiserar med IS · Sympatier för extrema organisationer, däribland IS · Sympatiserade med Hizb ut-Tahrir (2) · Försökte ta sig till IS i Syrien (3) · En av flera uzbekerna som vill ansluta sig till IS · Uppges ska ha influerats av tadjikisk IS-cell i Sverige		<ul style="list-style-type: none"> · Radikaliserats · Radikaliserades innan han kom till Sverige (6) · Radikaliserats men inte gått in på djupet i religionen · Verkar ha blivit alltmer radikal i Sverige · Gillat en bild på blodiga människor tagen sekunder efter explosionen vid Boston Marathon
Yttranden av värderingar och åsikter	<ul style="list-style-type: none"> · Uttryckt sympatier för IS (7) · Hyllat IS · Produktion eller spridning av material som hot mot allmän säkerhet (i Uzbekistan) (2) · Laddat upp IS propagandafilmer på Facebook (2)		<ul style="list-style-type: none"> · Våra bröder i Syrien gör det enda rätta - räddar liv på muslimska barn och kvinnor (2) · Ville döda otrogna (4) · Bombar Sverige för att vi bombar hans land (2) · Bombningarna i Syrien måste upphöra (2) · Pratar aldrig politik
Kontakter med IS och islamister	<ul style="list-style-type: none"> · Tar emot order om attentat från IS i Syrien (3) · Kontakt med våldsbejakande islamister i Turkiet		<ul style="list-style-type: none"> · Kontakt med våldsbejakande islamister i Stockholm (2) · Träffade IS-rekryterare i Sverige (6)
